

Årsrapport 2021

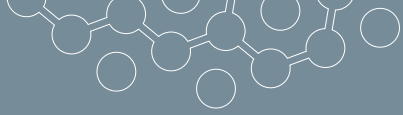
NORSK NUKLEÆR DEKOMMISJONERING

Innhold

Del I. Leders beretning	4
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
Om virksomheten	8
Utvalgte hovedtall	13
Del III. Årets aktiviteter og resultater	14
1. Konesjon for drift og eierskap til de norske atomanleggene og virksomhetsoverdragelse fra IFE til NND	18
2. Virksomhetsutvikling av NND og samhandling med IFE	19
3. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene	23
a) Utredninger etter statens prosjektmodell for store investeringer	23
b) Program praktisk dekom	23
c) Prosjekter	23
4. Håndtering av brukt brensel og permanent oppbevaring av radioaktivt avfall ..	24
a) Utredninger etter statens prosjektmodell for store investeringer	24
b) Tilstandsvurdering av KLDRA (kombinert lager og deponi for lav- og mellomradioaktivt avfall)	25
c) Utredning av løsninger for mellomlager og avfallsanlegg for radioaktivt avfall	26
d) Program brukt brensel med tilhørende prosjekter	26
5. Opprydding etter Søve gruver	28
6. Lokalisering av deponi og midlertidig lager for radioaktivt avfall	29
a) Lokalisering av deponi for radioaktivt avfall	29
b) Lokalisering av midlertidig lager for radioaktivt avfall	29
7. Deltakelse i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling	29
8. Sikkerhet og beredskap	30
9. Kommunikasjon og samhandling med sivilsamfunnet	30
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	32
Overordnet ledelse og styring	33
Risikobilde	36
Del V. Vurdering av fremtidsutsikter	40
Del VI. Årsregnskap	44
Ledelseskommentar	45
Prinsippnote til årsregnskapet	47
Bevilgningsrapporteringen	47
Artskontorrapporteringen	47
Vedlegg 1: Regnskapsoppstilling med noter	48
Vedlegg 2: Prosjekter IFE NUK – NND prosjektportefølje 2021	54

Begreper og uttrykk

Forkortelse	Begreper og uttrykk
AI	Artificial intelligence
BGE	Bundesgesellschaft für Endlagerung mbH; the German Federal Company for Radioactive Waste Disposal
CISO	Informasjonssikkerhetsleder
COVID-19	Koronavirus
COVRA	The Dutch Central Organisation for Radioactive Waste
Dansk dekommissionering	Dansk statlig organisasjon for avvikling av de danske nukleære anleggene
DFØ	Direktoratet for økonomistyring
DSA	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
eInnsyn	Digital innsynsløsning for offentlig saksbehandling
ERDO	Association for Multinational Radioactive Waste Solutions
ExCom	Executive Committee; besluttende organ for IFE NUK og NND
FN	De forente nasjoner
FoU	Forskning- og utvikling
HEU-Th	Høyenriktet uran blandet med thorium
HOD	Helse- og omsorgsdepartementet
IAEA	International Atomic Energy Agency
IFE	Institutt for energiteknikk
IFE NUK	IFEs nukleære divisjon
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
JEEP I	Joint Establishment Experimental Pile (Norges første atomreaktor)
KLDRA	Kombinert lager og deponi for lav- og mellomaktivt radioaktivt avfall
Konstitusjonell kontroll	Stortingets kontroll med regjeringens virksomhet
KS1 og 2	Ekstern kvalitetssikring 1 og 2 i Statens prosjektmodell
KVU	Konseptvalgutredning i Statens prosjektmodell
Met.Lab.	Metallurgisk laboratorium
MRS	Mål- og resultatstyringssystem
NFD	Nærings- og fiskeridepartementet
NGO	Ikke-statlig organisasjon
NND	Norsk nukleær dekommisjonering
NNSA	U.S. National Nuclear Security Administration
NSM	Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Orano	Orano SA
Q1, 2 og 3	Første, andre og tredje kvartal
SAP	Fagsystem for lønn- og personal
SFL	Springfields Fuels Limited
SRNL	Savannah River National Laboratory
SRS	Statlige regnskapsstandarder
SSD	Sentralt styringsdokument
Stavbrønnen	Lager for brukt brensel fra JEEP I-reaktoren
Studsvik	Studsvik Waste Management Technology AB & Studsvik Nuclear AB
UD	Utenriksdepartementet
U.S. DOE	U.S Department of Energy
Unit4 ERP	Fagsystem for faktura og regnskap
Utredningsinstruksen	Instruks for utarbeiding av beslutningsgrunnlag for statlige tiltak som utføres i /for statlige forvaltningsorganer
VTFK	Vestfold- og Telemark fylkeskommune

Del I

Leders beretning

Leders beretning

Etaten har hatt fokus på leveransene av prioriterte tiltak og oppgaver beskrevet i hovedinstruksen og tildelingsbrevet for 2021. En hovedprioritet har vært å forberede organisasjonen på å overta alle relevante anlegg med tilhørende personell og ansvar fra Institutt for energiteknikk (IFE) og Statsbygg. For å kunne lykkes med den kommende virksomhetsoverdragelsen er det nødvendig at NND får søkt, og deretter tildelt konsesjon for drift og eierskap av de norske atomanleggene.

En virksomhetsoverdragelse er avgjørende for å ivareta og bygge nødvendig kompetanse, opprettholde og videreutvikle sikkerhet, sikre fremdrift samt tilrettelegge for en kostnadseffektiv gjennomføring av samfunnsoppdraget. NND er derfor glade for at regjeringen besluttet en måldato for overføring av atomanlegg og personell fra IFE til NND. Det gir begge parter forutsigbarhet i planleggingen, slik at alle våre prosesser og prioriteringer fremover rettes mot å få konsesjon, forberede organisasjonen for overføring 1.1.2024 og bistå IFE med å komme i samsvar med pålegg og krav.

Min vurdering er at NND i 2021 har hatt en god samlet måloppnåelse sett opp mot de mål som er definert i hovedinstruks og tildelingsbrev. Målbildet for selve samfunnsoppdraget er imidlertid krevende å oppnå som følge av flere forhold. Oppgaven i seg selv er kompleks og krevende. Videreføring av IFE og NND som to parallelle organisasjoner, tilgang på ressurser innenfor et smalt fagområde, mange parallelle prosesser og utredninger, et delvis uavklart kravbilde for virksomhetsoverdragelsen og at en del sentrale og førende beslutninger ennå ikke er vedtatt, er utfordrende. En fortsatt Covid-19 pandemi i 2021 har gitt betydelig redusert gjennomføringsevne innenfor områder som krever tilgang til anlegg og nøkkelpersoner hos IFE. Dette reflekteres også i mindre prosjektaktivitet enn planlagt og i et betydelig underforbruk på budsjettets post 21, for spesielle driftsutgifter.

Vi vet at perioden før virksomhetsoverdragelsen kan være krevende for både ansatte i IFE og NND. Det er en stor endringsprosess, og økt samhandling mellom IFE og NND-ansatte på alle nivåer i organisasjonen vil være en suksessfaktor. Både IFE og NND har hatt fokus på å bygge felles organisasjonskultur gjennom å legge til rette for både aktiviteter og mulighet for økt fysisk tilstedeværelse på hverandres arbeidsplasser.

Arbeidet med konsesjonssøknaden har blitt prioritert og ytterligere intensivert i 2021, og delleveranse 1 og 2 har blitt levert til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). En komplett konsesjonssøknad er meget omfattende og i stor grad førende for NNDs arbeid på en rekke områder.

Utover arbeidet med virksomhetsoverdragelsen og konsesjonssøknaden har NND hatt god fremdrift i utredninger iht. Statens utredningsinstruks av bla. mellomlagre, konseptvalgutredning (KVU) for oppbevaring av atomavfall, bistand til ekstern kvalitetssikring av KVU brukt brensel samt oppstart av forprosjekt dekommissjonering. Videre har arbeidet med å utvikle en prosess for lokalisering av mellomlagre samt en pilotprosess for lokalisering av anlegg for varig oppbevaring av radioaktivt avfall hatt god fremdrift, inkludert dialog med mulige vertskommuner. Arbeidet med opprydding etter virksomheten til AS Norsk Bergverk ved Søve gruver i Telemark er videreført. NND som underleverandør til IFE har på flere områder bidratt til IFEs arbeid med deres sentrale krav, oppgaver og pålegg.

NND opplever økende interesse fra samfunnet rundt etatens virksomhet, og særlig rundt hvilke løsninger NND vil foreslå for behandling og lagring av atomavfallet. Dette setter store krav til vår kunnskap, vår evne til å formidle og være tilgjengelige, og vår evne til å sikre tillit i samfunnet til at vi skal løse oppdraget på en trygg, troverdig og ansvarlig måte. NND er helt avhengig av tillit i de kommuner vi har eller skal bygge anlegg i - og i samfunnet generelt. Kommunikasjon og samfunnskontakt er derfor et viktig område for NND, og et område det er jobbet godt med også i 2021.

NND har sikkerhet som en prioritert oppgave og jobber videre med å bygge en god sikkerhetskultur og organisasjonskultur i dagens NND. Dette vil også danne grunnlaget for en sterk sikkerhetskultur i NND etter gjennomført virksomhetsoverdragelse.

NND har mange aktører å forholde seg til og samarbeide med. Spesielt er forholdet til DSA helt avgjørende for at NND skal lykkes. NND har etablert en god dialog med DSA, og har i 2021 fått helt nødvendig veiledning fra DSA underveis i arbeidet med vår konsesjonssøknad.

Samarbeidet med vårt styrende departement Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har også i 2021

vært godt og tillitsbasert.

Covid-19 pandemien har også i 2021 begrenset NNDs internasjonale samarbeid i betydelig grad, men NND har gjennomført aktiviteter med eksternt fagråd med internasjonale representanter og deltar aktivt i ERDO (Association for Multinational Radioactive Waste Solutions). I ERDO leder NND et prosjekt om bruk av dype borehull, og har også en representant i organisasjonens styre.

NND har ansatt flere dyktige medarbeidere med god kompetanse, og har 30 ansatte ved utgangen av 2021. Vi skal sammen løse et krevende samfunnsoppdrag til det beste for både Norge som helhet, og aktuelle vertskommuner spesielt.

Oppdraget har potensial til å gi merverdi for de kommuner hvor NND har sine anlegg og sin virksomhet. Dette kan innebære nyetableringer, forskning og utvikling, opplæring og utdanning, næringsutvikling utenfor NND, eksport av kunnskap og teknologi samt trygge arbeidsplasser i flere tiår innenfor mange felt. Det ble i 2021 gjennomført en ringvirkingsanalyse av et nasjonalt anlegg for behandling og varig oppbevaring av radioaktivt avfall og brukt brensel som dokumenterer dette på en god måte.

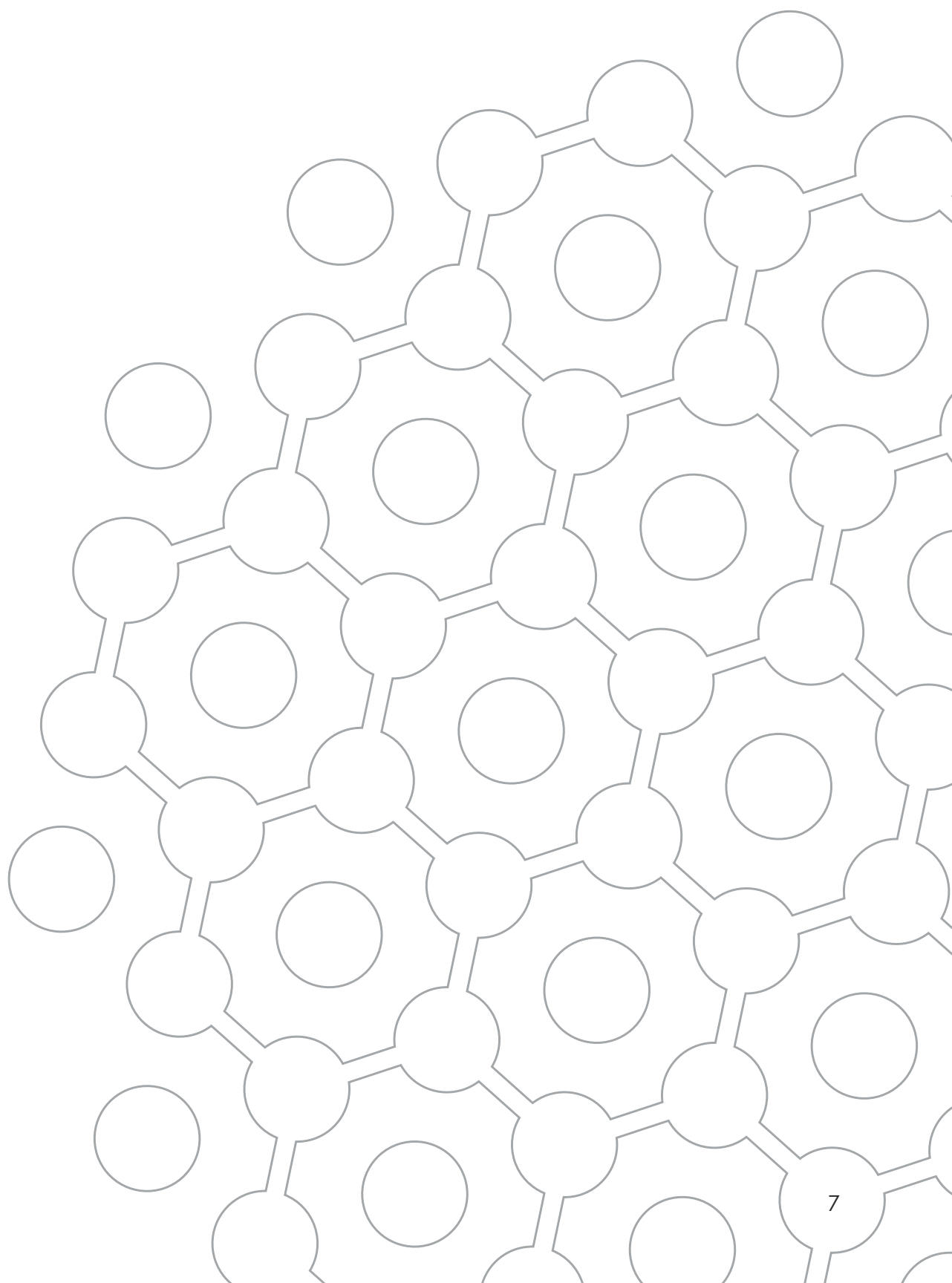
Hvis lokalsamfunnene griper mulighetene, kan oppdraget gi store positive ringvirkninger og merverdi for vertskommunene.

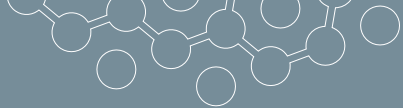
Jeg vil takke alle medarbeiderne for å ha holdt godt arbeid og motivasjon gående i året som har gått – (stort sett) fra hjemmekontoret.

Halden, 7. februar 2021

Pål Mikkelsen
Direktør, Norsk nukleær dekommisjonering

Del II

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Norsk nukleær dekommisjonering (heretter NND) ble opprettet i Statsråd 9. februar 2018 som et ordinært forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (heretter NFD) med virkning fra 12. februar 2018.

NND skal være et nasjonalt organ for opprydding etter Norges nukleære virksomhet og sikker håndtering av alt menneskeskapt radioaktivt avfall. Etaten skal utføre oppgavene på en måte som sikrer tillit i samfunnet. NND skal bidra til samfunnsøkonomisk gode løsninger innenfor sitt ansvarsområde.

Alle oppdrag er definert gjennom til enhver tid gjeldende budsjett-tekst fra Stortinget, hovedinstruks av 7.2.2018 og årlige tildelingsbrev med evt. tillegg fra NFD.

Mål og resultatstyring

Det er pr. i dag ikke innført et helhetlig mål- og resultatstyringssystem (MRS) for NND. Frem til dette er etablert er det formål og hovedoppgaver fastsatt i hovedinstruks, sammen med tildelings- og oppgavebrev som er førende for NNDs aktiviteter.

Hovedinstruks

I NNDs hovedinstruks beskrives våre hovedmål og våre overordnede, langsiktige oppgaver.

Tabell 1: Hovedmål i Hovedinstruks av 7.2.2018.

Hovedmål
1. Planlegge og besørge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene
2. Planlegge og besørge sikker håndtering og oppbevaring av norsk reaktorbrensel
3. Håndtere radioaktivt avfall fra andre sektorer (helse, forsvar o.a.), der det ikke foreligger andre godkjente løsninger for dette
4. Forvalte nukleær infrastruktur på statens vegne
5. Ivareta lovpålagt sikring av anleggene som forvalter
6. Kommunisere om tiltak som iverksettes på en hensiktsmessig måte
7. Gi råd om løsninger på området, herunder utforme forslag til en helhetlig strategi for håndtering av norsk atomavfall
8. Delta i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling

FNs bærekraftsmål

NND skal i årsrapporten rapportere om hvordan innsatsen i løpet av 2021 har bidratt til å realisere FNs bærekraftsmål. I rapporteringen må det framgå hvilke mål innsatsen har bidratt til.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Dette skal gjøres til 2030 og konkretiseres gjennom 17 bærekraftsmål og 169 delmål. Bærekraftig utvikling måles langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

FNs bærekraftsmål gjelder alle land i hele verden. Selv om mange av målene allerede er oppfylt i Norge, gjenstår mye arbeid også her hjemme. Regjeringen la frem en nasjonal handlingsplan for målene i juni 2021.

NND har fått i oppgave å beskrive hvordan vi har bidratt til mål 9 om industri, innovasjon og infrastruktur, og mål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn.

NND er fortsatt i en tidlig fase. Derfor handler oppgavene fortsatt mer om planlegging en gjennomføring. NND har gjennom året videreført vårt internasjonale samarbeid gjennom blant annet aktiv deltakelse i ERDO i utviklingsprosjekter om dype borehull som deponi for radioaktivt avfall. Nasjonalt har NND etablert et tett samarbeid med Halden kommune om bl.a. kartlegging av fremtidig kompetansebehov. NND er medlem i AI-klyngen Cluster for Applied AI - Norges første næringsklynge for anvendt kunstig intelligens, og aktiv part i oppstarten av en dekommisjoneringsklynge. Vi har også gjennom 2021 videreført et godt samarbeid med Institutt for Energiteknikk (heretter IFE), inkl. samarbeid om FoU.

NND vurderer at dette arbeidet er med å bidra til oppfyllelse av bærekraftsmålene 9 og 11.

Ledelse og organisering

Fra årsskiftet ble avdelingene gjort om til sektorer og avdelingene for FoU, teknisk og prosjekt ble slått sammen til en sektor. Som følge av dette ble det gjort endringer i ledergruppen fra sju til fem.

Ledergruppen består nå av direktør, sektordirektør administrasjon, sektordirektør teknisk, sektordirektørkommunikasjon og sektordirektør sikkerhet, kvalitet og miljø.

NNDs ledergruppe har i 2021 bestått av:

Pål Mikkelsen, direktør

Nina Ramberg, sektordirektør sikkerhet, kvalitet og miljø

Ann-Cathrin Becken, sektordirektør administrasjon

Nils Bøhmer, sektordirektør teknisk

Martin Andreasson, sektordirektør kommunikasjon

Figur 2. Organisasjonskart pr. 31.12.2021

Virksomhetsoverføring av Institutt for Energiteknikk (IFE) til NND

NND skal med tiden overta eierskap for atomanleggene. Det betyr at både anlegg og personell skal over i NNDs organisasjon, målet er 1.1.2024.

Allerede i dag jobber IFE og NND sammen på mange områder, basert på våre felles verdier trygg, troverdig og ansvarlig. Samhandlingen er nødvendig for å sikre fremdrift, ivareta sikkerhet og nødvendig kompetanse, samt legge grunnlaget for en kostnadseffektiv opprydding etter norsk atomvirksomhet.

Før overføringen av IFEs nukleære virksomhet til NND er IFE fullt ansvarlig for drift, sikkerhet og sikring i tråd med IFEs konsesjoner. I denne fasen vil NND utføre ikke-konsesjonsbelagte planleggingsoppgaver og nødvendige forberedelser for å bli innehaver av konsesjoner og konsesjonsbelagte materialer og atomanlegg, og være underleverandør til IFE på områder som berører atomanleggene.

Verdier, misjon og visjon

NND og IFE har felles verdier, felles misjon, visjon og strategihus. Dette er de overordnede rammene vi jobber innenfor.

Verdier

«Trygg, troverdig og ansvarlig».

Misjon

«Avvikle de norske atomanleggene, og håndtere alt avfall til det beste for dagens og fremtidige generasjoner på en sikker måte».

Visjon

«Vi løser en av vår tids mest utfordrende samfunnsoppdrag, er en attraktiv arbeidsplass, og jobber i et verdiskapende og åpent samspill med sivilsamfunnet».

Lokalisering

NNDs virksomhet var pr. 31.12.2021 lokalisert på følgende adresse:
Storgata 2A, 1767 Halden.

NND har også et kontor tilgjengelig ved IFEs virksomhet på Kjeller og et i Tistedalsgata i Halden, men disse har vært lite brukt grunnet COVID-19 situasjonen.

Interessenter

NNDs oppgaver har bred samfunnsinteresse og mange interessenter. Sentrale interessenter er:

Direktoratet for atomsikkerhet og strålevern (DSA)

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (heretter DSA) er en viktig kravstiller for NND. NND må ha konsesjon og tillatelser for å overta drifts- og eieransvar for nukleære anlegg og materialer fra IFE og Statsbygg, og vil søke konsesjoner fra DSA for å overta ansvaret for dette. DSA skal godkjenne organisasjonens samlede kompetanse og setter premisser for nødvendig sikkerhet. NND har en systematisk og god dialog med DSA.

Hjemkommunene til de nukleære anleggene

- Aurskog-Høland kommune
- Halden kommune
- Lillestrøm kommune
- Viken fylkeskommune

Hjemkommunene til Søve gruve

- Vestfold og Telemark fylkeskommune
- Nome kommune

Aremark kommune

Aremark har vedtatt at de ønsker å bli med i prosessen om mulig etablering av mellomlager i kommunen.

Norske Skog Saugbrugs

Norske Skog Saugbrugs er nærmeste nabo til reaktoranlegget i Halden og er en viktig interessent ift. logistikk- og sikringsspørsmål.

Ikke-statlige organisasjoner (NGOer)

NND ønsker å ha en god dialog med sivilsamfunnet og har et formalisert samarbeid med en referansegruppe bestående av ikke-statlige organisasjoner (heretter NGO). Bakgrunnen for samarbeidet er at NND ønsker å få innspill og råd fra NGOene for å få et best mulig beslutningsgrunnlag for hvordan oppryddingen etter norsk atomvirksomhet skal skje. Det avholdes jevnlig møter og møtereferatene publiseres på NNDs nettside.

Deltakende NGOer er:

- Bellona
- Internasjonal kvinneliga for fred og frihet
- Klimavenner for kjernekraft
- Natur og Ungdom
- Naturvernforbundet
- Nei til Atomvåpen
- Norges miljøvernforbund

NNDs oppgaver berører flere departementers arbeidsfelt:

- Nærings- og fiskeridepartementet (styrende departement)
- Finansdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Justisdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Forsvarsdepartementet

Media

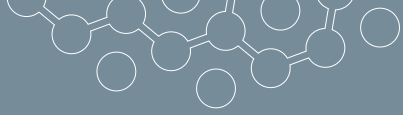
NNDs oppgaver har bred samfunnsinteresse, og med dette følger betydelig interesse fra media.

Utvalgte hovedtall

• Antall (utførte) årsverk:	25
• Samlet tildeling post 01-99:	kr 361 065 000
• Utnyttelsesgrad post 01-29:	58%
• Driftsutgifter:	kr 195 650 637
• Lønnsandel av driftsutgifter post 01-29:	13,9 %*
• Lønnsutgifter pr årsverk:	kr 1 088 727

*NND mottar bevilgninger på post 01 til ordinær drift og lønnsutgifter og på post 21 spesielle driftsutgifter til prosjekter og tiltak for gjennomføring av samfunnsoppdraget. Utnyttelsesgrad post 01 er på 93% og utnyttelsesgrad post 21 er på 51%.

*Lønnsandel post 01 ordinær drift: 49,6%

Del III

**Årets
aktiviteter og
resultater**

Årets aktiviteter og resultater

Etaten har hatt fokus på leveransene av prioriterte tiltak og oppgaver beskrevet i hovedinstruksen, *Tildelingsbrev 2021 av 21.12.2020* og særlig prioriteringer for overgangsfasen 2021–2023, i tillegg til oppgavene i *Tildelingsbrev revidert budsjett 2021 av 21.06.2021* og oppgavebrevene.

En hovedprioritet i perioden har vært å forberede organisasjonen på å overta alle relevante anlegg, med tilhørende personell og ansvar fra IFE og Statsbygg. Dette innebærer et omfattende arbeid med bl.a. videreutvikling av samhandlingen med IFE, utvikling av system og organisering for prosjektstyring, utvikling og implementering av ledelsessystem, samt kartlegging og planlegging for nødvendig kompetanse og utvikling av nødvendige strategier innenfor et bredt område. For å kunne lykkes med den kommende virksomhetsoverdragelsen er det nødvendig at NND får søkt, og deretter tildelt konsesjon. Arbeidet med en konsesjonssøknad er meget omfattende, og i stor grad førende for NNDs arbeid på en rekke områder.

Noen konkrete oppgaver og bestillinger er oppsummert i tabell 2, og ytterligere utdypet i den videre teksten. Tabellen gir ikke en utførlig oversikt over alle virksomhetens oppgaver.

Tabell 2: Status for oppgaver i Tildelingsbrev 2021, tildelingsbrev revidert budsjett 2021 og egne oppdragsbrev – prioriterte tiltak og bestillinger

OPPDRAG	LEVERANSER
1. Konsesjon for drift og eierskap til de norske atomanleggene og virksomhetsoverdragelse fra IFE til NND	Regjeringen har besluttet at det er et mål å kunne gi NND konsesjon for drift og eierskap til atomanleggene i Halden, på Kjeller og KLDRA innen 1.1.2024, og NND må sende en komplett konsesjonssøknad til DSA innen 1.1.2023. For å få konsesjon må virksomhetsoverdragelse av atomanlegg og organisasjon fra IFE til NND gjennomføres. I 2021 har det vært en prioritert oppgave for hele NNDs organisasjon å levere dokumentasjon til delleveranse 1 pr. 1.6.2021 og delleveranse 2 pr. 1.12.2021 av NNDs søknad om konsesjon. IFE og NND har startet et program for å forberede og gjennomføre virksomhetsoverdragelsen. Programmet inneholder to prosjekter, ett for IFEs forberedelser og ett for NNDs forberedelser.
2. Virksomhetsutvikling av NND og samhandling med IFE	I 2021 har NND jobbet videre med å bygge egen organisasjon og videreutvikle systemer og rutiner iht. lover og regelverk for statlige etater, f. eks; videreutvikling av NNDs ledelsessystem, rekruttering av riktig kompetanse, arbeid med anskaffelser og implementering av diverse støttesystemer. Vi samhandler med IFE på en rekke områder i transisjonsfasen mot virksomhetsoverdragelse. I perioden har vi fått på plass en avtale med IFE som regulerer dette samarbeidet. Samhandlingen foregår på alle nivåer, f. eks; felles ledermøter, felles prosjektorganisasjon, felles budsjettarbeid, felles intranett og felles sosiale aktiviteter.
3. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene	
a) Konseptvalgutredninger (KVU) etter statens prosjektmodell for store investeringer	I forbindelse med dekommisjonering av de norske nukleære anleggene jobber NND med utredningen KVU om dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg . KVUen har gjennomgått to kvalitetssikringer (KS1 og 2). I januar 2021 fikk NND i oppdrag av NFD å gjennomføre neste trinn i KVU-løpet; forprosjektet. Oppdraget skal være ferdigstilt innen 1.4.2023.

b) Program praktisk dekom	Hovedmålet for programmet er trening og kompetanseheving for kommende dekommisjonering. Dette gjøres bl.a. ved å gjennomføre praktiske oppgaver som kan iverksettes innenfor gjeldende konsesjon. I 2021 ble pilotprosjektet PLOG gjennomført hvor man testet ut en arbeidsmetodikk ved hjelp av skannere og modellering av digitale modeller.
c) Prosjekter	For å forberede den kommende virksomhetsoverdragelsen av de nukleære anleggene fra IFE til NND, og for å kunne planlegge den fremtidige dekommisjoneringen av anleggene på Kjeller og i Halden, trenger NND mer kunnskap. Det pågår en rekke prosjekter som kartlegger eksisterende tilstand og evt. behov for utbedringer og oppgraderinger, nybygg, ny infrastruktur og nye verktøy. NND har startet et innledende arbeid for å få oversikt over planprosesser og regulering.
<h4>4. Håndtering av brukt brensel og oppbevaring av radioaktivt avfall</h4>	
a) Konseptvalgutredninger (KVU) etter statens prosjektmodell for store investeringer	I forbindelse med håndtering av brukt brensel og permanent oppbevaring av radioaktivt avfall jobber NND med to utredninger. I 2021 har utredningen Begrenset KVU behandling av brukt brensel gjennomgått ekstern kvalitetssikring (KS1). NFD kommer med eget oppdrag om videre utredning. Ytterlige undersøkelser og studier av brenselet pågår. Den andre utredningen er påbegynt og levering av konseptfasen KVU Permanent oppbevaring av norsk radioaktivt avfall har fått utsatt frist til 1.12.2022. I perioden har NND arbeidet med å beskrive alternativene, avklare mulighetsrommet og kartlegge rammebetingelsene i dialog med DSA. Det er også utarbeidet en rekke tekniske rapporter som en del av NNDs beslutningsgrunnlag.
b) Tilstandsvurdering av KLDRA (kombinert lager og deponi for lavt og mellomaktivt avfall)	Etter oppdrag fra NFD har NND fått i oppgave å samarbeide med IFE om å foreta en full tilstandsvurdering av KLDRA for å vurdere om KLDRA kan benyttes til full kapasitet og hvilken kostnad ev. utbedringer vil ha, med frist 1.6.2021. En ekstern leverandør har gjennomført analysen og NND mottok sluttrapporten i oktober 2021. Prosjektet er avsluttet. IFE vil jobbe videre med sikkerhetsvurderinger knyttet til anlegget.
c) Utredning om løsninger for midlertidig lager og avfallsanlegg for radioaktivt avfall	Etter oppdrag fra NFD bes NND å utrede løsninger for midlertidig lager og avfallsanlegg for radioaktivt avfall. NND har satt i gang arbeidet med utredningen (UMA) som bl.a. vil bygge videre på arbeidet i et tidligere prosjekt (MOA). Utredningen skal følge utredningsinstruksen og skal ferdigstilles innen 1.6.2022.
d) Program brukt brensel	I april 2021 ble det besluttet at alt arbeid relatert til brukt atombrensel skulle samles i ett program som vil fungere som en paraply for underliggende prosjekter. Programmet skal sikre overvåking, oppfølging, fremdrift og rapportere avvik i arbeidet med brukt atombrensel. NND i samarbeid med IFE prioriterer oppgaver knyttet til pålegg gitt av DSA til IFE, eller som er nødvendig for en rasjonell framdrift i oppryddingsarbeidet. Dette gjelder særlig arbeidet med å tømme stavbrønnen for JEEP I-brensel, bedre lagringsforhold, forberede og iverksette løsning for å bli kvitt høyanriket uran og uttransport av ubrukt brensel.

5. Opprydding etter Søve gruver	Prosjektets hovedaktivitet i 2021 har vært å engasjere en tilbyder for en totalentreprise på oppryddingsarbeidet, og holde markedet og interessenter godt informert gjennom en rekke kommunikasjonstiltak. Kontrakt ble tildelt 16.9.2021, etterfulgt av en klage fra en annen tilbyder som ble fulgt av en begjæring om midlertidig forføyning for å stanse kontraktsinngåelse. Retten gav klager medhold i kjennelse av 17.12.2021. NND vil ta kjennelsen til vurdering.
6. Lokalisering av deponi og midlertidige lagre med avfallsanlegg	
a) Utrede lokalisering av deponi med nødvendige støtteanlegg for radioaktivt avfall	NFD har bedt NND å utrede og anbefale en prosess for lokalisering av deponi med nødvendige støtteanlegg for radioaktivt avfall med frist 1.9.2021. I august 2021 leverte NND sin første rapport, men ba samtidig om å få forlenget frist for å forankre rapporten bedre. Foreløpig forslag går ut på at etaten får mandat til å starte en fokusert lokaliseringsprosess basert på samarbeid med interesserte kommuner. Ny frist ble satt til 1.2.2022.
b) Lokalisering av midlertidig lager for radioaktivt avfall med avfallsanlegg	NFD har bedt om at NND sammen med IFE skal utrede et midlertidig lager for radioaktivt avfall (se punkt 4c). Lokalisering skal skje uavhengig av oppdraget om lokalisering av deponi. NFD gir bl.a. NND fullmakt til å inngå samarbeidsavtaler med kommuner om lokalisering av midlertidige lagre. NND har en pågående dialog med Lillestrøm, Halden og Aremark kommuner om mulighetene for etablering av et slikt anlegg.
7. Delta i relevante internasjonale fora for kompetanse samarbeid og kunnskapsutvikling	I 2021 har NND gjennomført møter med eget fagråd og presentert NNDs oppgaver på en IAEA-konferanse. NND leder et ERDO-prosjekt og deltar i et IAEA-ledet prosjekt; begge er utviklingsprosjekter knyttet til dype borehull som deponi for radioaktivt avfall. Dette har tilført NND stor verdi i form av internasjonalt nettverk.
8. Sikkerhet og beredskap	I 2021 har NNDs sikkerhets- og beredskapsarbeid fokusert på rekruttering av nødvendig kompetanse, bl. annet en sikkerhetsleder og en fagansvarlig for risikostyring, og anskaffelse og implementering av ledelsessystemer. For å styrke NNDs kompetanse på digital sikkerhet og redusere konsekvenser av IT-angrep, har det i 2021 blitt gjennomført kompetansehevende tiltak for hele organisasjonen.
9. Kommunikasjon og samhandling med sivilsamfunnet	NND har gjennom året ivaretatt en god dialog med både eksisterende og potensielle vertskommuner til nukleære anlegg, og andre nøkkelinteressenter som Norske Skog Saugbrugs, nasjonal referansegruppe for NGOer og interessenter berørt av oppryddingen etter Søve gruver. Vi har arbeidet for å øke kunnskapen om NND og våre oppgaver bl.a. gjennom å dele relevant innhold i våre kanaler, gjennomføre folkemøter, og gjennom pressearbeid. NND samarbeider med IFE om internkommunikasjon, og eksternkommunikasjon der det er naturlig.

Nærmere beskrivelse av leveransene

1. Konsesjon for drift og eierskap til de norske atomanleggene og virksomhetsoverdragelse fra IFE til NND

Regjeringen har besluttet at det er et mål å kunne gi NND konsesjon for drift og eierskap til atomanleggene i Halden, på Kjeller og KLDRRA innen 1.1.2024.

For å få konsesjon må virksomhetsoverdragelse av atomanleggene og organisasjon fra IFE til NND gjennomføres. Den vil vise til hvordan sikkerheten og kompetansen er ivarettatt.

NND må tildeles konsesjon for atomanleggene senest fra overføringstidspunktet 1.1.2024. IFE legger som forutsetning at IFE ikke har noen konsesjonsforpliktelser fra overføringstidspunktet. For at dette skal kunne være mulig må NND sende en komplett konsesjonssøknad til DSA innen 1.1.2023. DSA skal behandle saken og utarbeide innstilling til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) før den legges frem for Regjeringen.

For å sikre at virksomhetsoverdragelsen fra IFE til NND faktisk lar seg gjennomføre på det planlagte overføringstidspunktet vil det være avgjørende med god veiledning fra DSA, både før og etter at konsesjonssøknaden er sendt.

Det vil også være avgjørende at Regjeringen beslutter tildeling av konsesjon til NND, selv om en rekke forhold og krav i nåværende og fremtidig konsesjon må jobbes videre med over mange år for å komme i fullt samsvar. NND vil i forbindelse med konsesjonssøknaden utarbeide overgangsplaner for dette.

I 2021 har det vært en prioritert oppgave for hele NNDs organisasjon å levere dokumentasjon til delleveranse 1 pr. 1.6.2021 og delleveranse 2 pr. 1.12.2021 av NNDs søknad om konsesjon. Delleveransene ble sendt til DSA for å sikre at NND får nødvendig veiledning i utvikling av komplett søknad med frist 1.1.2023. Arbeidet med delleveranse 1 og 2 har gitt læring for organisasjonen, og vist at vi skal justere noe på hvordan vi skal arbeide videre med prosessen opp mot endelig søknad.

Viktige elementer i den kommende konsesjonssøknaden er kompetansekartlegging og kompetansebygging, identifisering av kravbildet, GAP-analyser av IFEs eksisterende prosesser og dokumentasjon mot kravbildet, overgangsplaner for å komme i samsvar både i forkant av og etter virksomhetsoverdragelse samt anskaffelse av IKT-verktøy og systemer som skal støtte kommende dekommisjonering og avfallshåndtering.

IFE bidrar der det er relevant i utarbeidelse av konsesjonssøknaden.

IFE og NND rapporterer felles til NFD kvartalsvis om status for virksomhetsoverdragelsen. Per dags dato er det ikke noen aktiviteter som er kritiske. IFE og NND har startet et program for å forberede og gjennomføre virksomhetsoverdragelsen. Programmet inneholder to prosjekter, ett for IFEs forberedelser og ett for NNDs forberedelser. Programmet koordinerer oppgavene som må gjennomføres. Siden det er NND som skal bli ny «eier» og må sørge for at vilkårene for overføring av virksomheten er oppfylt iht. konsesjonssøknaden til NND, vil NND lede programmet.

Virksomhetsoverdragelsen styres overordnet av en rekke prinsipielle forhold:

- Virksomhetsoverdragelsen gjennomføres som en avtalebasert transaksjon iht. arbeidsmiljøloven.
- Hovedavtalen mellom Staten ved NFD og IFE med underliggende underavtaler vil legge føringer for hvordan virksomhetsoverdragelsen gjennomføres.
- NNDs konsesjonssøknad og vilkår i denne
- IFEs konsesjoner og vilkår i disse.
- IFEs konsesjoner og NNDs kommende konsesjon, med generelle og tilleggsvilkår, vil legge de overordnede rammene for virksomhetsoverdragelsen.
- IFE legger til grunn at fra det tidspunkt virksomhetsoverdragelsen er gjennomført, skal ikke IFE lenger være underlagt atomenergi- eller sikkerhetsloven. Dersom IFEs virksomhet utvikler seg dithen at deler eller enkeltprosjekter omfattes av sikkerhetsloven, må dette behandles særskilt for disse tilfellene.

2. Virksomhetsutvikling av NND og samhandling med IFE

a. Konseptvalgutredning (KVU) Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg

I 2021 har NND jobbet videre med å bygge egen organisasjon og videreutvikle systemer og rutiner iht. lover og regelverk for statlige etater og rekruttere riktig kompetanse, samtidig som organisasjonen forbereder seg på og tilrettelegger for den kommende virksomhetsoverdragelsen.

NND har utarbeidet en strategi for omstilling og har behov for en rekke avklaringer med NFD i den forbindelse.

Vi samhandler med IFE på en rekke områder. I transisjonsfasen mot virksomhetsoverdragelse er det nødvendig med god samhandling og samarbeid mellom IFE og NND, men samtidig bevissthet rundt våre forskjellige roller og ansvar. I perioden har vi fått på plass en avtale med IFE som regulerer samarbeidet, og IFE og NND har videreført den gode samhandlingen i 2021. Vi samarbeider med tilsvarende avdelinger på IFE, på ulike nivåer i organisasjonen, og gjennom prosjekter.

Premisser for samhandling er beskrevet i samarbeidsavtalen

- Selv med felles ledermøter er linjeansvaret og fullmakter tydelige i respektive organisasjon
- NND er samtalepartner, finansør og bestiller. NND er underleverandør der IFE har ansvar i forhold til konsesjon og eierskap
- IFEs direktør har alltid siste ordet i prosjektprioriteringer som har med sikkerhet og pålegg for IFE å gjøre
- Ved tjenestedeling mellom partene vil alltid IFEs behov i forhold til sikkerhet og behov prioriteres
- IFE bestemmer og rekrutterer nødvendig kompetanse iht. egen budsjetttramme, men NND og IFE vil ofte samarbeide i rekrutteringsprosessen
- Høy bevissthet rundt behovet for samhandling og samtidig klare roller og ansvar

Besluttende organ på toppledernivå - ExCom

Det er det besluttende koordineringsorganet ExCom som ivaretar samhandlingen mellom IFE og NND på toppledernivå. Mandat foreligger og beslutninger loggføres. Deltagere er direktør NND, direktør IFE, ass. direktør IFE og sektordirektør administrasjon NND.

Samhandlingen foregår også gjennom:

- Felles ledermøter
- Felles redaksjonskomité
- Felles prosjektkontor, og ledelse og gjennomføring av prosjekter
- Program praktisk dekom
- Program brukt brensel
- Representasjon fra NND i IFEs sikkerhetskomité
- Arbeid med sikkerhetsstudier
- Felles rapportering, blant annet risikoreport
- Felles beredskapsløsninger, f.eks. krisehåndteringsverktøy
- Budsjettkonferanser, budsjett og satsningsområder
- Prosesskartlegging og utvikling av ledelsessystem
- Felles strategihus og strategiutvikling
- Kompetansekartlegging og kompetanseutvikling
- Felles intranett
- NND-personell har adgang til kontorplasser ved IFE Kjeller og Halden
- IFE-personell har adgang til kontorplasser i NNDs lokaler
- Felles sosiale aktiviteter

En stor endringsprosess – samarbeidet må styrkes

Perioden før virksomhetsoverdragelsen kan være krevende for medarbeidere siden overdragelsen og transisjonsperioden i seg selv er en stor endringsprosess. Økt interaksjon mellom IFE og NND-ansatte på alle nivåer i organisasjonen er identifisert som en kritisk suksessfaktor. Derfor vil IFE så vel som NND ha et særskilt fokus på dette, og gjennomfører felles organisasjonskultur og utviklingsaktiviteter.

I 2021 har COVID-19 sterkt begrenset muligheten for tett samarbeid, og det har vært krevende å gjennomføre felles samlinger med våre ansatte hos NND og IFE. Vi gjennomførte en felles to dagers-samling på slutten av året. Denne var viktig og nyttig, og et godt oppspill til det videre arbeidet med å bygge felles bedriftskultur.

Det er et oppdemmet behov for å styrke den fysiske tilstedeværelsen, spesielt for NND på de nukleære anleggene både i Halden og på Kjeller, for å bygge relasjoner og dele informasjon og kunnskap. Samlokalisering av NNDs medarbeidere med IFE NUK er sett som et viktig virkemiddel for å styrke samarbeidet.

Hos IFE på Kjeller er det opprettet kontorplasser samt sosiale soner for NNDs medarbeidere. Videre har IFE og NND startet arbeidet med å se på om økt samlokalisering i Halden kan gjennomføres i løpet av 2022 på eller i nærheten av rektoranlegget. En utfordring i Halden er at lokalene ved reaktoren er små, og det er begrenset mulighet for videre utbygging. For å avbøte dette er det opprettet dialog med Norske Skog Saugbrugs om mulig leie av lokaler i umiddelbar nærhet.

Videreutvikling av felles prosjektorganisasjon

En viktig brikke i planleggingen av dekommisjoneringen og et viktig verktøy for samhandling mellom IFE NUK og NND er prosjektarbeid. I tildelingsbrev 2021 bes NND om å videreutvikle prosjektplanlegging og budsjettering med sikte på å få mest mulig realistiske prosjektplaner og budsjettforslag.

IFE NUK og NND har en felles prosjektorganisasjon med et felles prosjektkontor ledet av NNDs prosjektsjef og med ressurser fra prosjektkontorene på Kjeller og i Halden. Fra årsskiftet er prosjektorganisasjonen organisert under teknisk sektor i NND.

Prosjektene i IFE NUK-NNDs prosjektportefølje er ledet av ressurser organisert i prosjektavdelingen, ressurser fra linjen i NND og IFE NUK, samt eksterne innleide ressurser.

I perioden har NND blant annet jobbet videre med å utvikle prosjektmodellen med tilhørende prosesser, prosedyrer og sjekklister som inngår i NNDs ledelsessystem og rutiner for håndtering av risiko. Modellen er slik at nye prosjekter godkjennes i prosjektstyret som består både av sektordirektører ved NND og IFE NUK, samt direktører i IFE og NND. Prosjektkontoret forbereder saker til behandling i prosjektstyret.

I 2021 er prosjektorganisasjonen styrket ved to ansettelser i NND (prosjektleder og leder prosjektkontor Kjeller) og en ansettelse i IFE (ressursplanlegger Kjeller). Ressurser fra IFE sin prosjektorganisasjon bidrar også med prosjektledelse og rapporterer operativt til prosjektsjef i NND.

Prosjektkontoret rapporterer månedlig på pågående prosjekter, og jobber også videre med økonomistyringssystemer som skal gi bedre grunnlag for prosjektstyring, budsjettering og periodisering av kostnader for prosjekter som går over flere år.

Det har vært utfordringer med fremdrift for en rekke av prosjektene i 2021 fordi pandemien har redusert muligheten for fysisk tilgang til anleggene, og som følge av at sentrale prosjekter trekker på de samme nøkkelressursene i IFE.

NNDs organisasjon

Fra årsskiftet ble avdelingene gjort om til sektorer og avdelingene for FoU, teknisk og prosjekt ble slått sammen til en sektor. Som følge av dette ble det gjort endringer i ledergruppen fra sju til fem. Ledergruppen består nå av direktør, sektordirektør administrasjon, sektordirektør teknisk, sektordirektør kommunikasjon og sektordirektør sikkerhet, kvalitet og miljø. NND har faste ukentlige ledermøter.

Rekruttering og utvikling av kompetanse

Det er sentralt for NND å besitte kjernekompetanse og egne ressurser for å møte kravene til videre planlegging av dekommisjoneringsarbeidet og fremtidig overtakelse av de nukleære anleggene. I 2021 har NND arbeidet videre med å bygge organisasjonen gjennom å rekruttere nøkkelpersonell til de ulike sektorene.

Sett i lys av den relativt lange perioden med to parallelle organisasjoner frem til virksomhetsoverdragelse, vil det trolig bli rekruttert inn lik kompetanse hos både IFE og NND. IFE og NND samarbeider om nyansettelser, for i størst mulig grad å unngå dobbeltansettelser.

Dette innebærer at:

- IFE bemanner i forhold til kompetansebehov og krav fra DSA
- NND bemanner slik at det innehas riktig og nødvendig kompetanse
- IFE og NND samarbeider om rekrutteringsprosessene

I løpet av året ble det rekruttert 10 faste ansatte til NND. Ved årets slutt var vi totalt 30 ansatte, og det var inngått arbeidsavtale med 4 nye med oppstart i 2022. Totalt var det inngått avtale om tjenestedeling for 13 ansatte fra IFE, fordelt på samtlige avdelinger, i varierende stillingsandel.

Det er kritisk for atomoppryddingen at NND og IFE beholder og vedlikeholder eksisterende (nukleær) kompetanse, utvikler ny kompetanse hos sine ansatte og definerer hva vi trenger av ny kompetanse fremover, særlig med tanke på å svare opp krav i den kommende konsesjonssøknaden.

I 2021 er det jobbet videre med to kompetanseprosjekter i samarbeid med IFE:

Kompetanseløpet

For å sikre god kartlegging av hva som er nødvendig kompetanse, samt kunne jobbe videre med kompetanseutvikling for å møte fremtidige krav, er det opprettet et eget prosjekt; Kompetanseløpet. Målet for prosjektet er å avdekke alle krav til kompetanse som stilles gjennom ulike forskrifter og lovkrav (internasjonale via IAEA, i tillegg til norske lovkrav knyttet til sikkerhet, atomenergi, forurensning etc.), i tillegg til generelle kompetansebehov knyttet til gjennomføring av alle oppgavene. Prosjektet vil også etablere rutiner og modeller for oppfølging av kompetanse hos de ansatte, slik at vi hele tiden ivaretar nødvendig tilegning og utvikling av ny kompetanse.

Atomakademiet

NND har fortsatt å planlegge opprettelsen av et fag- og kompetansesenter Atomakademiet, som skal ivareta formidling/tilbud av kompetansetiltak for ansatte, slik som interne/eksterne kurs, opplæringsprogram, e-læring, hospitering etc. Atomakademiet vil også ivareta krav til dokumentasjon for opplæring, sertifiseringer etc., samt omstille kompetanse til dekommisjoneringsarbeidet. Det er et komplekst og omfattende arbeid, og det har ikke vært tilgang og nok ressurser til å utføre arbeidet. I tillegg er prosjektene avhengige av leveranser fra andre prosjekter, og endringer i disse prosjektene har hatt innvirkning på fremdriften. Arbeidet med å tolke og tilpasse etter IAEA-kravene er en viktig leveranse inn i kompetanseprosjektet. Det er lite erfaring å hente fra andre virksomheter på hvordan dette skal gjøres, Norge har ikke nasjonale veiledere slik som en rekke andre myndigheter har utarbeidet for de nukleære virksomhetene i sine respektive land, og det har vært utfordrende å finne arbeidsmetodikk og ressurser for å utføre dette arbeidet. Prosjektresultatene er avhengig av at NND og IFE NUK jobber etter samme metodikk, slik at rapporter på aggregert og individ-nivå kan hentes ut. Denne metodikken vil justeres etter tilbakemeldinger fra DSA. Arbeidet med disse prosjektene vil fortsette i 2022.

NND er godkjent lærebedrift

NND som arbeidsgiver og lærebedrift er medlem i Opplæringskontoret for offentlig sektor i Østfold. NND har en lærling på IKT servicefag, og har en avtale med IFE om at lærlingen også får en del av sin opplæring hos dem. De har større og flere systemer slik at bredden på opplæringen blir så optimal som mulig.

Kurs- og kompetanseutvikling av medarbeidere i NND

I 2021 har det vært lavere aktivitet på kurs, konferanse- og studiebesøk pga. COVID-19, men NND har hatt fokus på kompetanseheving for hele organisasjonen på sentrale områder:

For å styrke NNDs kollektive kompetanse på digital sikkerhet og redusere risikoen for og konsekvensene av IT-angrep, har det i 2021 vært ekstra fokus på digital sikkerhet.

NND deltar årlig i kampanjen Nasjonal sikkerhetsmåned for å bevisstgjøre organisasjonen. Vi har brukt intranett som opplæringsplattform i kampanjeperioden, og ansatte har gjennomgått jevnlig korte leksjoner på e-post. Ledere får rapporter over deltakelsen og forventes å legge til rette for samtaler og oppfølging.

Som et kompensierende tiltak, har det blitt gjennomført autorisasjonssamtaler med alle ansatte som skal ha tilgang til informasjon som ikke er offentlig tilgjengelig, for å øke kompetansen og bevisstheten rundt forebyggende sikkerhet.

Alle ansatte og innleide konsulenter gjennomfører kurs i strålevern jevnlig og ved behov gjennom året.

Alle ansatte har gjennomført opplæring i forbedring- og avvikssystemet som er implementert.

Det har blitt gjennomført grunnleggende prosjektopplæring av prosjektledere fra NND og IFE NUK.

Systemer og rutiner

I løpet av året har NND jobbet med både oppstart, implementering og videreutvikling av systemer og rutiner. Av sentrale prosjekter kan nevnes:

Ledelsessystem

I perioden har NND jobbet kontinuerlig med utvikling av ledelsessystemet og deler av dette er i løpet av året tatt i bruk i etaten. Gjennom ledelsessystemet dokumenteres samsvar og etterlevelse med de lover

og krav som NND omfattes av, herunder gjeldende konsesjonsvilkår. Videreutvikling av ledelsessystemet er derfor et prioritert arbeid. Det gode samarbeidet med IFE fortsetter i forbindelse med videreutvikling av ledelsessystemet.

Forbedrings- og avvikssystem

Forbedrings- og avvikssystemet er på plass. Dette er det samme systemet som IFE jobber med å implementere, noe som er en stor fordel i forbindelse med fremtidig virksomhetsoverdragelse.

IT-verktøy for å støtte NNDs hovedprosesser

For å støtte NNDs hovedprosesser med dekommisjonering og avfallshåndtering, har NND i 2021 jobbet med et prosjekt for å anskaffe IT-verktøy som skal hjelpe oss å gjennomføre oppgavene sikkert, kostnadseffektivt, med god oversikt og kontroll samt gi en tidsmessig gevinst.

Anskaffelsen er gjort i regi av et prosjekt som hatt ansvaret for stort internt forarbeid med å avklare behov og lage gode funksjonelle krav. NND har benyttet muligheten i det offentlige anskaffelsesreglementet til å holde omfattende markedsdialog i forberedelsen til beskrivelse av våre funksjonelle behov. I tillegg har det vært innhentet erfaringer fra andre dekommisjoneringsorganisasjoner i Sverige, Danmark og England for å sikre at NNDs kravbilde er dekkende. Start av anskaffelsen ble gjort etter grundig intern alternativvurdering og fremlegg til beslutning i felles NND/IFE NUK prosjektstyre.

Anskaffelsen er gjennomført med forhandlinger i henhold til offentlig anskaffelsesreglement, der det er lagt vekt på både IT faglig, juridisk og økonomisk vurdering av tilbudene som ble innhentet. I tillegg har NND vurdert risikoen knyttet til tilbyderen og modenheten på de løsningene som ble tilbudt.

Tilbyder er valgt pr. 31.12.2021. og man forventer kontraktsinngåelse i Q1 2022.

Tilbyder som ble valgt har presentert en løsning som i stor grad baserer seg på eksisterende løsning benyttet til dekommisjonering og avfallshåndtering på andre anlegg, noe NND har vektlagt som et risikoreduserende element ved anskaffelsen.

Videre vil prosjektet fokusere på gjennomføring, der NND og tilbyder har avtalt et omfattende kvalitetssikringsregime for å sikre at prosjektet kan levere på tid, kvalitet og innenfor avtalt kostnad. Dette regimet omfatter også tydelige rutiner for endringskontroll. NND har også etablert intern styringsgruppe som følger opp prosjektet for å sikre at omfang, kvalitet og tilgang til ressurser hos NND følger de milepælene som prosjektet har lagt frem på beslutningstidspunktet.

Endelige leveranser og produksjonssetting er planlagt i 2023, på dette tidspunktet er målet at alle framtidige ansatte og innleide i NND skal ha dette IT-systemet som sitt hovedverktøy for å planlegge og gjennomføre sine oppgaver i forbindelse med dekommisjoneringen og avfallshåndteringen. Prosjektet har planlagt et grundig innføringsløp i NND der alle berørte vil få nødvendig opplæring i forkant av bruk av løsningene.

Sikring av historisk arkiv

NND skal i virksomhetsoverdragelsen også overta arkivansvaret for IFEs historiske arkiver knyttet til den nukleære sektoren. I en slik overføring betyr dette at arkivene blir omfattet av arkivloven med tilhørende forskrifter. Formålet med denne loven er å sikre arkiv som har betydelig kulturelt eller forskningsmessig verdi eller som inneholder rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at disse kan bli tatt vare på og gjort tilgjengelig for ettertiden.

For å oppnå kravene i konsesjonssøknaden må NND ha god kontroll og oversikt over de historiske arkivene, og kunne dokumentere at konsesjonsvilkårene er oppfylt.

NND har startet opp et prosjekt for å kartlegge og sikre IFE sine arkiver. Det er tilsatt en prosjektleder og to prosjektmedarbeidere til dette arbeidet. Varigheten for prosjektet er om lag 3 år.

IFE har i tillegg pålegg fra DSA om å tilfredsstillte konsesjonskrav, noe som også dette prosjektet vil svare noe ut på.

3. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene

a. Utredninger etter statens prosjektmodell for store investeringer

NND utfører utredningsoppgaver innen rammen av statens prosjektmodell for store investeringsprosjekter på oppdrag fra NFD, jf. hovedinstruksen.

I forbindelse med dekommisjoneringen av de nukleære anleggene jobber NND med utredningen *Konseptvalgutredning (KVU) Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg*.

I januar fikk NND i oppdrag av NFD å gjennomføre forprosjektfasen herunder utarbeidelse av et sentralt styringsdokument (SSD). Oppdraget skal være ferdigstilt innen 1.4.2023.

I perioden har NND etablert prosjektorganisasjon og jobbet med å kartlegge rammebetingelsene, krav for dekommisjonering og utarbeidet ulike scenarier for demontering. Forprosjektet har en rekke avhengigheter og grensesnitt mot andre prosjekter og aktiviteter som gjennomføres i NND og IFE NUK, og prosjektet har tett samarbeid med disse.

Prosjektet skal rapportere kvartalsvis til NFD. Den første kvartalsrapporten ble sendt 30.6.2021 sammen med en milepælsplan for forprosjektfasen.

I desember 2021 ble prosjektet styrket med ny prosjektleder.

b. Program praktisk dekom

Den første samlingen for «Praktisk dekom» ble avholdt i juni 2020 med deltakere fra mange faggrupper fra NND og IFE NUK. Målet for programmet er å samle ansatte fra IFE NUK som jobber praktisk med anleggene for å samle kunnskap og idéer, og tilrettelegge for læring og kompetanseoppbygging. Dette gjøres blant annet ved å identifisere, sette i gang og gjennomføre praktiske oppgaver som kan iverksettes innenfor gjeldende konsesjon og planarbeid/løsninger som må på plass for å kunne starte fysisk dekommisjonering når konsesjon for dekommisjonering foreligger.

Internasjonal erfaring viser at det kan være vanskelig å omstille seg fra drift til dekommisjonering. På disse samlingene er det derfor også fokus på hvordan de ansatte kan gjøre oppgavene de har i dag annerledes, og programmet vil tilrettelegge for fysisk dekommisjonering/pilotprosjekter der organisasjonen tilegner seg ny kompetanse, opplæring og bruk av verktøy for kommende oppgaver.

I 2021 har COVID-19 lagt begrensninger på muligheten til å gjennomføre aktiviteter, men høsten 2021 ble pilotprosjektet PLOG (Pilot laser og gammaskanning) ferdigstilt. Prosjektets formål var å få mer kunnskap om hvordan NND kan benytte 3D-skanning og gammaskanning) av bygningsmasse for fremtidig dekommisjonering.

I prosjektet ble det testet ut skannere og modellert ut digitale modeller. Resultatet så langt viste at denne arbeidsmetodikken vil tilføre mange fordeler i forbindelse med planlegging for dekommisjonering og logistikk for avfallshåndtering.

Programmet vil fortsette med aktiviteter i 2022.

c. Prosjekter

For å forberede den kommende virksomhetsoverføringen av de nukleære anleggene fra IFE til NND, og for å kunne planlegge den fremtidige dekommisjoneringen av anleggene på Kjeller og i Halden, trenger NND mer kunnskap om bygg, eiendom, infrastruktur og miljø. Det er startet opp en rekke prosjekter som kartlegger eksisterende tilstand og evt. behov for utbedringer og oppgraderinger, nybygg, ny infrastruktur og nye verktøy.

Fremdriften på flere av prosjektene ble dessverre påvirket av COVID-19 pga. begrensede muligheter for fysisk tilgang til anleggene og samhandling med nøkkelressurser hos IFE.

Status for utvalgte prosjekter:

Behovsvurdering infrastruktur Kjeller

Ved overdragelse av atomanlegg og organisasjon fra IFE til NND, vil NND overta deler av IFEs eiendom på Kjeller. IFE og NND fikk i revidert nasjonalbudsjett 2020 oppdraget med å vurdere behov og kostnader for infrastruktur på Kjeller for å muliggjøre utskillelse av det nukleære sikkerhetskontrollerte området og overføring av dette til NND, med frist 1.4.2021. Prosjektet tok utgangspunkt i kravene til vann, avløp, strøm, nødstrøm, IKT etc., som er nødvendig for at NND skal kunne ivareta konsesjonsvilkårene for de nukleære anleggene etter at anleggene er overført til NND.

Prosjektet ferdigstilte rapporten *Behovsvurdering Infrastruktur Kjeller*, som ble oversendt NFD i juni 2021. Rapporten og kalkylen er grunnlag for videre arbeid med å skille ut infrastruktur på Kjeller.

Tilstandsanalyser av byggverk

NND sammen med IFE startet i oktober 2020 arbeidet med tilstandskontroll av alle nukleære anlegg i Halden, på Kjeller og KLDRA for å få mer kunnskap om bygg og eiendom. Dette innebærer bl.a. innsamling av data, tilstandsvurderinger og en oversikt som vil kunne gi innspill til rekkefølgen for demontering og rivning, inklusive tidsplaner. Prosjektlederen har høsten 2021 jobbet med å endre mandatet og det er tilsatt ny prosjektleder. Det er planlagt at nytt mandat vil godkjennes i felles prosjektstyre i Q1 2022, slik at arbeidet kan intensifieres.

Offentlige plan- og reguleringsprosesser

NND har startet et innledende arbeid for å få oversikt over planprosesser og regulering vedr. etablering av nye anlegg, ombygging av eksisterende bygninger og regulering av områder. Arbeidet pågår parallelt for Halden og Kjeller, og vil videreføres i 2021.

For komplett liste over pågående og gjennomførte prosjekter i IFE NUK-NND sin prosjektportefølje i 2021, se vedlegg 2.

4. Håndtering av brukt brensel og permanent oppbevaring av radioaktivt avfall

En av NNDs hovedoppgaver er å håndtere alt radioaktivt avfall til det beste for dagens og fremtidige generasjoner. I perioden har vi jobbet med å utrede og planlegge for å finne gode og sikre løsninger for permanent oppbevaring av radioaktivt avfall og håndtering av brukt brensel. Det er avgjørende for fremdriften å få fjernet brukt brensel fra anlegg og utdaterte lagre og bygge nye midlertidige lagre.

a. Utredninger etter statens prosjektmodell for store investeringer

NND utfører utredningsoppgaver innen rammen av statens prosjektmodell for store investeringsprosjekter på oppdrag fra NFD, jf. hovedinstruksen.

I forbindelse med håndtering av brukt brensel og permanent oppbevaring av radioaktivt avfall jobber NND med to utredninger. Disse er:

Begrenset konseptvalgutredning (KVU) Behandling av brukt brensel

NND overlevert i juni 2020 en begrenset konseptvalgutredning (KVU) om behandling av norsk brukt reaktorbrensel til NFD.

I 2021 har rapporten gjennomgått ekstern kvalitetssikring (KS1) og er til behandling i NFD. NND har bistått kvalitetssikringsprosessen med tilgang til bakgrunnsinformasjon og hatt en rekke møter knyttet til problembeskrivelse, muligheter og alternativanalyse.

NFD vil gi NND et eget oppdrag om videre utredning.

Utredningen undersøker hvorvidt det norske atombrenselet bør behandles fysisk og eventuelt kjemisk for å klargjøre det for endelig forvaring i et deponi. Av Norge sitt rundt 16,5 tonn brukt atombrensel, er 11,5 tonn ustabil, i form av enten brenselet (10 tonn metallisk uran) eller kapslingen (1,5 tonn uranoksid innkapslet i aluminium) kan reagere med vann. Brukt brensel er høyradioaktivt avfall, som betyr at det inneholder høye konsentrasjoner av radioaktivitet med lang halveringstid.

I KVUen foreslår NND at det metalliske brenselet bør kjemisk behandles før deponering, enten ved oksidering hos svenske Studsvik eller ved repressering hos franske Orano. Det er først og fremst på grunn av sikkerhetshensyn, og et ansvar for kommende generasjoner for å velge den per dato sikreste løsningen. Valg av behandlingsmetode for brukt brensel vil ha konsekvenser for valg av løsning for oppbevaring av brenselet.

Ytterligere undersøkelser og studier av brenselet pågår hos Studsvik og Orano.

Studsvik har gjennomført en pilotstudie med oksidering av et brenselement tilsvarende det norske brenselet. Metoden som kalles *Studsvik Small Scale Conversion process*, har tidligere kun vært utført på en liten prøvebit brukt atombrensel. I dette prosjektet har Studsvik bygget opp det nødvendige utstyret og utført en vellykket test av metoden i større skala på mer enn 30 kilo brensel som tilsvarende det norske metalliske brenselet. Resultatene fra studien ble publisert i desember og viser at brenselet kan behandles ved hjelp av oksidering på under to år. Studien viser mer teknologisk modenhet enn tidligere antatt, at behandlingen kan gjennomføres raskere enn tidligere antatt og reduserer usikkerhetene rundt gjennomføringen. NND har derfor bedt om et oppdatert kostnadsbilde.

Orano har i løpet av 2021 ferdigstilt studier om hvordan brenselet kan bli transportert til Oranos anlegg for repressering i La Hague ved bruk av transportbeholdere og evt. behov for ny infrastruktur ved Oranos anlegg. De har også fortsatt arbeidet med mer detaljerte studier av brenselet.

Resultatene fra Studsvik sin pilotstudie og Oranos undersøkelser vil inngå i den videre utredningen om behandling av brukt norsk atombrensel.

Konseptvalgutredning (KVU) Permanent oppbevaring av radioaktivt avfall

NND fikk i 2020 i oppdrag av NFD å utarbeide en konseptvalgutredning (KVU) om oppbevaring av norsk radioaktivt avfall. Denne utredningen skal vurdere forskjellige konsepter for oppbevaring av det norske radioaktive avfallet, inkludert det høyaaktive brukte atombrenselet, i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Denne utredningen skal etter planen leveres til NFD innen 1.12.2022 (utsatt frist pga. usikkerhetsbildet i prosjektet og gjenstående aktiviteter – tidligere juni 2021).

I forbindelse med utarbeidelsen av denne utredningen har NND fått utarbeidet en rekke tekniske rapporter fra det finske AINS Group og tyske BGE om forskjellige deponi alternativer, inkludert dype borehull. Sammen med våre internasjonale samarbeidsprosjekter med blant andre IAEA og ERDO vil dette bidra til NND sitt beslutningsgrunnlag.

En delrapport med foreløpige kostnadsestimater ble levert til NFD 22. desember 2020, iht. oppdragsbrevet om KVU oppbevaring.

Prosjektet fokuserte i 2021 på bl. annet:

- Utforming av problem- og behovsbeskrivelse
- Beskrivelse av det juridiske rammeverket for oppbevaring av radioaktivt avfall
- Analyse av økonomiske ringvirkninger av et nasjonalanlegg for deponering av radioaktivt avfall
- Beskrivelse av en utviklingsprosess for et nytt deponi
- Styring av grensesnitt, særlig mot tilstandsanalysen for KLDRA, utredningen av mellomlager og avfallsanlegg og arbeidet med å forberede en lokaliseringssprosess
- Beskrivelse av en rekke potensielle tekniske løsninger, inkludert:
 - Hvilke geologiske kriterier som gjelder ved lokalisering av et nytt deponi
 - Hvordan dype borehull for høyradioaktivt avfall kan forsegles
 - Et konseptuelt design av en beholder for deponering i dype borehull
 - Vurdering av eksisterende infrastruktur for ikke-radioaktivt avfall og ikke-deponeringspliktig radioaktivt avfall
 - Beskrivelse og kostnadsestimering av et fjellhalldeponi for alt dekommisjoneringsavfallet, inkludert det ikke-radioaktive avfallet.

b. Tilstandsvurdering av KLDRA (kombinert lager og deponi for lav- og mellomradioaktivt avfall)

Iht. *Tildelingsbrev revidert budsjett 2020* har NND fått i oppgave å samarbeide med IFE om å foreta en full tilstandsvurdering av kombinert lager og deponi for lav- og mellomradioaktivt avfall (heretter KLDRA) for å vurdere om KLDRA kan benyttes til full kapasitet og hvilken kostnad ev. utbedringer vil ha, med frist 1. 6.2021.

Prosjektets mål var å gjennomføre en teknisk tilstands- og sikkerhetsanalyse slik det faktisk er etablert, regulert og driftet frem til dags dato. Dette for å videreutvikle grunnlaget for sikker drift av dagens KLDRA, supplere grunnlaget for oppdatering av sikkerhetsrapport for dagens KLDRA, samt tilrettelegge for kommende overføring av anlegget til NND. Som en del av dette prosjektet ble en ekstern leverandør engasjert til å gjennomgå eksisterende sikkerhetsdokumentasjon for anlegget.

Prosjektet ble noe forsinket, hovedsakelig pga. begrensninger i fysisk adgang til anlegget som følge av

COVID-19 og at det var behov for ytterligere arbeid med rapporten. IFE og NND mottok sluttrapport fra prosjektet i oktober 2021. I rapporten stilles det spørsmål om hvorvidt det valgte sikkerhetskonseptet for KLDRA fortsatt vil være sikkert etter at KLDRA er tatt ut av konstitusjonell kontroll, hvilket etter planen skal skje 300–500 år etter lukking av deponiet.

Den eksterne leverandøren foreslår at det vurderes et alternativt sikkerhetskonsept for KLDRA, ved å endre fra et drenerende deponi til et deponi som er så tett som mulig. IFE og NND mener imidlertid at argumentene for å vurdere en slik endring av sikkerhetskonsept ikke bygger på en tilstrekkelig utfømmende og helhetlig risikovurdering, og dette i det videre arbeidet bør vurderes opp mot ytterligere faktorer.

Det understrekes av den eksterne leverandøren at det er ikke noe ved dagens drift som medfører risiko for mennesker eller omgivelser.

IFE har oversendt den ferdige rapporten til NFD, DSA, Statsbygg og Aurskog-Høland kommune, og prosjektet er avsluttet.

I 2021 har det ikke blitt deponert noe avfall i KLDRA. Stans i deponeringen skyldes uavklarte forhold knyttet til endrede vilkår for deponering, samt at en gjennomgang av sikkerhetsdokumentasjonen for anlegget gjort av ekstern leverandør har ført til spørsmål knyttet til valgt sikkerhetskonsept for anlegget. IFE vil i 2022 vurdere om deponering av avfall kan gjenopptas, evt. med enkelte begrensninger i hvilke avfallstyper som kan deponeres.

Den gjennomførte tilstandsvurderingen av KLDRA og de vurderingene som skal gjøres av både dagens drift og fremtidig sikkerhetskonsept kan få betydning for kapasiteten i KLDRA. IFE jobber videre med å vurdere hvilke konsekvenser dette kan få for anlegget.

c. Utredning av løsninger for mellomlager og avfallsanlegg for radioaktivt avfall

I tildelingsbrev 2021 ber NFD om at NND sammen med IFE skal utrede, inkludert beregne investeringskostnader og levetidskostnader, for et midlertidig lager for brensel og avfall, samt oppgradering av behandlingsanlegg. Utredningen skal følge Finansdepartementets utredningsinstruks og skal ferdigstilles innen 1.6.2022.

For å svare ut dette har NND igangsatt prosjektet *Utredning av løsninger for mellomlager og avfallsanlegg for radioaktivt avfall (UMA)*. Utredningen vil bl.a. bygge videre på arbeidet som er gjort i konseptprosjektet *Mellomlager og avfallsanlegg (MOA)* som ble ferdigstilt i oktober 2021 med dagens lokasjon på Kjeller, dagens lokasjon i Halden og ekstern tomt med mulige hybridløsninger som tre mulige hovedalternativer for etablering. Konseptprosjektet gir viktige føringer for pågående og fremtidige prosjekter hos NND, blant annet innenfor kartlegging og avfallshåndtering.

NND har en pågående dialog med Lillestrøm, Halden og Aremark kommuner om prosessene og mulighetene for etablering av anlegg for midlertidig lagring av radioaktivt avfall (se punkt 6).

d. Program brukt brensel med tilhørende prosjekter

I tildelingsbrev 2021 ber NFD om at det i NNDs samarbeid med IFE skal prioriteres oppgaver knyttet til pålegg gitt av DSA til IFE, eller som er nødvendig for en rasjonell framdrift i oppryddingsarbeidet. Dette gjelder særlig utbedring av lagringsforhold for JEEP I brensel, forberede og iverksette løsning for å bli kvitt høyanriket uran og løsning for ubrukt brensel.

I april 2021 ble det besluttet at alt arbeid relatert til brukt atombrensel skulle samles i ett program som vil fungere som en paraply for underliggende prosjekter. Program brukt brensel skal sikre overvåkning, oppfølging, fremdrift og rapportere avvik i arbeidet med brukt atombrensel. Programmet vil levere en samlet rapportering av underliggende prosjekter og studier månedlig til ExCom og en kvartalsvis rapportering til DSA og NFD. I tillegg vil programmet også identifisere nye aktiviteter og utarbeide prosjektmandater for aktiviteter som anbefales videreført.

Ressurser fra IFE NUK og NND samarbeider i flere prosjekter i programmet.

Status for særlig prioriterte prosjekter:

Tømme JEEP I-brensel i stavbrønnen

Av Norge sin totale mengde på 10 tonn metallisk brensel, ligger 3 tonn av dette brenselet lagret i stavbrønnen på IFE sitt anlegg på Kjeller. Dette lageret tilfredsstiller ikke dagens sikkerhetsstandarder.

Tømming av JEEP I stavbrønn er et nasjonalt prioritert prosjekt. Brenselet lagres sikkert i dag, men det er både NND, IFE og myndighetenes vurdering at brenselet bør fjernes så raskt som mulig.

IFE og NNDs vurdering er at den beste løsningen for trygg håndtering av dette brenselet vil være å transportere det til det svenske selskapet Studsvik for videre bearbeiding og håndtering i Sverige. NND har vært underleverandør til IFE, slik at IFE som eier av brenselet, har kunnet inngå kontrakt med Studsvik. Avtalen mellom IFE og Studsvik ble inngått 28.1.2021.

Avtalen innebærer at Studsvik utvikler og bygger utstyr som på en trygg måte kan løfte ut brenselet fra stavbrønnen, flytter det over i en internasjonalt godkjent transportbeholder, og transporterer det til Studsvik i Sverige for inspeksjon og mekanisk forbehandling. Prosjektet har utarbeidet en risikoanalyse for prosjektet.

Arbeidet med å tømme stavbrønnen og flytte brenselet til Studsvik kan skje tidligst i 2022-2024.

I 2021 har IFE og NND arbeidet videre med å få på plass nødvendige avtaler og tillatelser fra blant annet DSA, UD og svenske myndigheter. Blant annet kreves det eksport- og importtillatelse fra respektive myndigheter og en returgaranti fra norske myndigheter. Importtillatelsen vil bli behandlet på regjeringnivå i Sverige.

IFE, NND og Studsvik har opprettet en styringsgruppe hvor større spørsmål løftes og diskuteres, beslutninger tas, og det gis gjensidig oppdatering om prosjektets fremdrift. Prosjektet har god fremdrift og følger planen.

Løsning for håndtering av høyanriket uran

NND og IFE samarbeider for å finne løsninger med USA for behandling av høyanriket uran, thorium og plutonium og annet avfall det ikke finnes løsninger for. Det er etablert et samarbeidsprosjekt med U.S. Department of Energy (DOE)/U.S. National Nuclear Security Administration (heretter NNSA) og Savannah River National Laboratory (heretter SRNL) for å utvikle en metode for å eliminere høyanriket uran som er blandet med thorium. IFE og NND deltar i prosjektet fra norsk side.

NNSA og SRNL har foreslått metoder for behandling av høyanriket uran/thorium-materialer (HEU-Th). Ubestrålt materiale kan behandles ved IFEs anlegg på Kjeller (Met.Lab II), og et mobilt system (Mobile Melt Consolidation, MMC), som skal bli fabrikkert i USA og transportert til Kjeller. Dette er planlagt for behandling av brukt HEU-Th-brensel. Prosessen involverer smelting av HEU-Th-materialer sammen med utarmet uran og matriksmaterialer (stål eller aluminium) for å produsere en metallisk form som ikke lenge er høyanriket, er mer spredningsbestandig og egnet for en fremtidig plassering i et deponi.

NND og IFEs vurdering er at det per i dag kun finnes denne løsningen for høyanriket uran blandet med thorium. Metoden kan i prinsipp også brukes til behandling av andre materialer, for eksempel plutonium og andre typer brukt brensel.

I 2021 har IFE og NND hatt arbeidsmøter med NNSA og SRNL for å utvikle denne løsningen. NND og IFE har også hatt jevnlig dialog med NFD og Utenriksdepartementet (heretter UD), og har dialog med NFD i forbindelse med utarbeidelse av avtalene mellom USA og Norge.

En viktig milepæl i 2021 var et fysisk besøk av NNSA og SRNL til Kjeller høsten 2021, for å gjøre seg bedre kjent med anlegget og tilgjengelig infrastruktur. Man har videre arbeidet med å utvikle utstyr og prosedyrer. Det ble også avholdt møter mellom NNSA/IFE/NND og NFD/UD og DSA.

Uttransport av ubrukt uranbrensel

Etter inngåelse av en finansieringsgaranti mellom NND og IFE, inngikk IFE og engelske Springfields Fuels Limited (SFL) den 21.5.2021 en avtale om uttransport av de siste 960 kg av totalt tre tonn ubestrålt uranbrensel fra Norge til England. NND og IFE har jobbet tett sammen om å jobbe frem avtalen. Det er tatt inn i kontrakten at NND kan ta over IFEs forpliktelser når NND overtar de nukleære konsesjonene fra IFE.

Brenselet blir til nytt kjernekraftbrensel i et kommersielt kjernekraftanlegg. Avtalen innebærer at Norge blir kvitt tre tonn ubestrålt uranbrensel som ellers måtte blitt behandlet som avfall, lagret og sluttdeponert i Norge.

Det har blitt jobbet videre med forberedelser til transport, inkludert detaljer rundt pakking av materialet og lasting for transport. Det er forventet at første transport skje i Q3 2022, forutsatt at de nødvendige godkjenninger foreligger.

Utbedring av lagringsforhold/Anbudskonkurranse for anskaffelse av nye lagre for brukt brensel

DSA har pålagt IFE å forbedre dagens lagre for brukt brensel, og å utvide lagringskapasitet hvor nødvendig. I perioden har NND i samarbeid med IFE utarbeidet bakgrunnsmateriale for en markedsdialog med interesserte leverandører som ble gjennomført i juni 2021. Behovene til et nytt lager ble presentert sammen med informasjon om brukt brensel og dagens anlegg.

Seks leverandører deltok, og alle anbefalte et nytt lager basert på «kombinert lager- og transportbeholder», såkalte «casks» som er spesialbeholdere designet for dette formålet, og som også kan brukes for videre transport av brenselet. Dette er i tråd med IFEs tidligere anbefaling. Informasjon fra disse møtene brukes til å utforme anbudsdocumentene.

Det vil bli gjennomført en pre-kvalifiseringsprosess etterfulgt av selve konkurransen, og det er forventet at en kontrakt kan inngås i Q3 2023.

5. Opprydding etter Søve gruver

DSA har pålagt staten å rydde opp radioaktivt avfall etter gruvevirksomheten til AS Norsk Bergverk ved Søve gruver i Nome kommune i Telemark, og påla NFD den 14.3.2014 om å finansiere og gjennomføre oppryddingen. Fra 2020 er NND gitt i oppdrag å stå for gjennomføring av denne oppryddingen.

Avfallet fra tidligere Søve gruver inneholder naturlig radioaktivt materiale med lav aktivitet, men deler av materialet overskrider grensen som *Forskrift om radioaktiv forurensning og avfall* setter for hva som skal regnes som radioaktivt avfall. I dag ligger slagget i friluft, blandet med andre materialer og er delvis tildekket.

Prosjektets hovedaktivitet i 2021 har vært å engasjere en tilbyder for en totalentreprise på oppryddingsarbeidet inkludert permanent deponering av lavradioaktive masser i et godkjent deponi, og å holde markedet og interessenter godt informert gjennom en rekke kommunikasjonstiltak.

En anbudskonkurranse for opprydding ble kunngjort 25.2.2021, med forventet kontraktsinngåelse med leverandør i løpet av sommeren 2021. For at kontrakt skulle kunne signeres i 2021, gav Stortinget i revidert nasjonalbudsjett NND fullmakt til å signere kontrakt om opprydding innenfor en budsjettramme på NOK 150 millioner.

NND mottok tre tilbud innen anbudsfristen. I samtlige tilbud innebar deponeringsløsningen bygging av et nytt deponi.

I september 2021 tildelte NND oppdraget til Isachsen anlegg AS. Deres løsningsforslag var å etablere et nytt deponi i en underjordisk fjellhall i Kjeldal i Nome kommune cirka 17 km unna Søve gruver.

Etter at resultatet av konkurransen ble meddelt 16.9.2021 mottok NND en klage fra Skolt SafeClean, en av de andre tilbyderne, på tildelingen. Klagen ble fulgt av en begjæring om midlertidig forføyning for å stanse kontraktsinngåelse. Begjæringen er grunnlagt i at NND hadde brutt anskaffelsesregelverket når det gjaldt forhandlingsforbud samt likebehandlingsprinsippet, og at dette hadde innvirkning på konkurransen og tildeling av kontrakten. Anførlene i begjæringen ble bestridt av NND ved Regjeringsadvokaten. Det ble avholdt rettsmøte 14.12.2021 og Søndre Østfold tingrett avsa kjennelse den 17.12.2021, hvor saksøker ble gitt medhold i sin begjæring. NND vil ta kjennelsen til vurdering.

Kommunikasjonsarbeid og interessenter

Erfaring fra lignende prosjekter viser at grad av sosial aksept kan være avgjørende for gjennomføringen av denne type prosjekt. NND ønsker å tilrettelegge for medvirkning og oppnå sosial aksept i lokalsamfunnet for fremtidig deponi i størst mulig grad.

I tillegg til DSA og NFD, er vertskommunene for gruveavfallet Nome kommune og Vestfold- og Telemark fylkeskommune (VTFK) to viktige interessenter i prosjektet. I tillegg er valgte løsningsforslag fra Isachsen Anlegg AS lokalisert i Nome kommune. NND har i perioden gjennomført informasjonsmøter med Nome kommune og holdt andre nøkkelinteressenter godt informert om prosessen. Den 1.10.2021 ble det avholdt et statusmøte med DSA og NFD.

Halden kommune er vertskommune for Rokke avfallsanlegg – løsningsforslaget i Skolt SafeCleans tilbud. NND har også avholdt informasjonsmøter med Halden kommune for å orientere om fremdrift.

NND har opparbeidet et godt kontaktnett i lokale- og regionale medier. I mai 2021 inviterte vi til

pressetreff i forbindelse med prøveboring på stedet, og vi har aktivt gitt informasjon og vært tilgjengelige for øvrige mediehenvelser for å bidra til økt kunnskap om prosjektet.

Etter at Isachsen Anlegg AS vant konkurransen med sitt forslag som innebar bygging av et deponi i Nome kommune, har det framkommet bekymringer fra enkelte i lokalsamfunnet, særlig i form av leserinnlegg i lokalavisa Kanalen. NND har, i nært samarbeid med politisk ledelse i Nome kommune, besvart de spørsmål og oppfatninger som er framkommet i lokalavisa.

NND drifter en egen side på nettstedet nnd.no med informasjon om Søve gruver og Nome kommune deler viktig informasjon herfra på egne nettsider.

6. Lokalisering av deponi og midlertidig lager for radioaktivt avfall

a. Lokalisering av deponi for radioaktivt avfall

I eget oppdragsbrev fra NFD av 12.4.2021 får NND i oppdrag å utrede og anbefale en prosess for lokalisering av deponi med nødvendige støtteanlegg for radioaktivt avfall, med frist 1.9.2021. Hensikten med utredningen er å danne grunnlag for en ryddig prosess som fører til statens beslutning om lokalisering av anleggene. De fysiske anleggene for dette oppdraget utredes i konseptvalgutredningen *Permanent oppbevaring av norsk nukleært avfall* (se 4.a), jf. eget oppdrag.

NND kan gjennom utredningen ha ikke-forpliktende dialog med aktuelle vertskommuner og andre relevante aktører, i den hensikt å undersøke eller videreføre interesse blant kommunene og dekke informasjonsbehov.

NND har i prosessen samarbeidet med flere internasjonale fagmiljøer som håndterer lignende oppgaver. I august 2021 leverte NND sin første rapport, men ba samtidig om å få forlenget frist for å forankre rapporten bedre. Ny frist ble satt til 1.2.2022. Høsten 2021 presenterte NND et nytt foreløpig forslag for Statsbygg, DSA og sivilsamfunnet som går ut på at etaten får mandat til å starte en fokusert lokaliseringssprosess basert på samarbeid med interesserte kommuner.

b. Lokalisering av midlertidig lager for radioaktivt avfall

I tildelingsbrev 2021 ber NFD om at NND utreder et midlertidig lager for brensel og avfall, samt oppgradering av behandlingsanlegg. Utredningen skal følge Finansdepartementets utredningsinstruks og skal ferdigstilles innen 1.6.2022. Lokaliseringen for midlertidig lager skal skje uavhengig av oppdraget om lokalisering av et deponi.

NFD har gitt NND fullmakt til å inngå samarbeidsavtaler med kommuner om lokalisering av midlertidige lagre, og NND har en pågående dialog med Lillestrøm, Halden og Aremark kommuner om prosessene og mulighetene for etablering av anlegg for midlertidig lagring av radioaktivt avfall.

7. Deltakelse i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling

Iht. hovedinstruksen skal NND delta i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling. I perioden har NND samarbeidet med, lært av og utvekslet erfaringer med en rekke søsterorganisasjoner i utlandet, blant annet:

Deltakelse på *International Conference on Radioactive Waste Management*
NND og IFE deltok på denne IAEA- konferansen i november. NND holdt en presentasjon i plenum om det norske prosjektet for dekommisjonering og etablering av ny infrastruktur for radioaktivt avfall.

Fagråd

NND har et internasjonalt fagråd med deltagere fra blant annet England, Sverige og Danmark. Som følge av COVID-19 ble det bare holdt et digitalt møte med fagrådet i april 2021 hvor NND presenterte deler av kravbildet til konsesjonssøknaden og mellomlager av brensel i lagerbeholder. Det var planlagt en fysisk befarings på anlegget på Kjeller i 2021, men dette ble utsatt på grunn av korona-filtak.

IAEA-prosjekt om borehull

NND deltar i et IAEA-ledet prosjekt om deponering av radioaktivt avfall i borehull. NND har bl.a. satt IAEAs prosjektleder i forbindelse med norske og internasjonale eksperter, som har gjennomført utredninger av problemstillingen på oppdrag for NND. Deltakelse i prosjektet har tilført NND stor verdi i form av internasjonalt nettverk.

The ERDO Association for Multinational Radioactive Waste Solutions

NND er medlem i The ERDO Association (heretter ERDO) som er en europeisk organisasjon som samarbeider om å utvikle standardiserte og delte løsninger for håndtering av radioaktivt avfall. I første halvår var NND med i etableringen av ERDO som en juridisk selvstendig enhet registrert i det nederlandske virksomhetsregisteret. Styret i ERDO består av representanter fra COVRA (Nederland), Dansk dekommissionering og NND.

I regi av ERDO leder NND et prosjekt om borehullsdeponi og deltar i et prosjekt om karakterisering av historisk avfall.

8. Sikkerhet og beredskap

I 2021 har sikkerhet- og beredskapsarbeidet fokusert på følgende:

NND har styrket sikkerhetsarbeidet ved å blant annet rekruttere en sikkerhetsleder og en fagansvarlig for risikostyring som har jobbet med å etablere system for risikohåndtering. Vi har også fått på plass en 20 prosent tjenestedelt ressurs fra IFE som fagansvarlig for beredskap og krisehåndtering.

Videre har vi i perioden jobbet med å etablere et system for graderte anskaffelser og rutiner for bakgrunnsjekk av konsulenter, og autorisasjonssamtaler er satt i et bedre system.

NND holder fokus på arbeidet med informasjonssikkerhet og leier inn en informasjonssikkerhetsleder (CISO) i 100 prosent stilling. Arbeidet med informasjonssikkerhet og digital sikkerhet har vært rettet mot at NND skal kunne forebygge og håndtere IT-sikkerhetshendelser som kan forårsake alvorlig skade i egen virksomhet eller hos andre. Informasjonssikkerhet skal ivaretas og dokumenteres i samsvar med nasjonal strategi for digital sikkerhet og tilhørende tiltaksplan.

Krisehåndteringsverktøyet CIM er kjøpt inn. Planen er å gjennomføre implementering og opplæring av ansatte i 2022.

Det er innført rutiner for å gjennomføre autorisasjonssamtaler med alle ansatte og innleid personell som skal ha tilgang til informasjon fra NND og IFE som ikke er offentlig tilgjengelig, og rutiner for bakgrunnsjekk av alle ansatte og konsulenter før de starter arbeid i NND. Årsaken til dette er å sikre tydelig fokus på sikkerhet i hele organisasjonen.

9. Kommunikasjon og samhandling med sivilsamfunnet

NFD vektlegger i tildelingsbrev 2021 at god kommunikasjon som bidrar til involvering lokalt og nasjonalt også er en forutsetning for en vellykket opprydding. NND er helt avhengig av tillit i kommunene vi har eller skal bygge nye anlegg i - og i samfunnet generelt.

NND har ivaretatt en god dialog med både eksisterende og potensielle vertskommuner til nukleære anlegg gjennom året. Det er opprettet faste møtestrukturer med Lillestrøm og Halden kommune.

NND har blant annet jobbet med politiske, sosiale og regulatoriske prosesser med Halden og Aremark kommuner som begge har meldt sin interesse for å gå i dialog med NND med hensikt om å øke kunnskapen om prosessene som involverer NND og hva det kan innebære å være vertskommune for noen eller samtlige av anleggene som NND planlegger.

Det ble i 2021 gjennomført en ringvirkingsanalyse av et nasjonalt anlegg for behandling og varig oppbevaring av radioaktivt avfall og brukt brensel som dokumenterer potensiell merverdi for de kommuner hvor NND har sine anlegg og sin virksomhet.

Norske Skog Saugbrugs er en viktig interessent for oppryddingsarbeidet etter IFEs nukleære virksomhet i Halden. NND og Saugbrugs har i løpet av 2021 samarbeidet om forslag på en ny infrastruktur for å både sikre Saugbrugs' logistikk og samtidig tilrettelegge for NNDs behov. Dette har vært et ledd i videreutviklingen av det gode samarbeidsforholdet som har blitt etablert. Forslaget ble utredet i et forprosjekt av NND, og presentert i en rapport i desember 2021.

NND har videreført samhandlingen med interessenter som er relevante for eller berørte av oppryddingen etter Søve gruver, særlig Vestfold og Telemark fylkeskommune og Nome kommune.

COVID-19 har redusert muligheten for fysisk besøk av eksterne interessenter hos NND og de nukleære anleggene, og dermed muligheten til å drive eksternt kommunikasjonsarbeid med fysisk tilstedeværelse, men vi har gjennomført våre første folkemøter digitalt i samarbeid med Aremark og Halden kommuner. I tillegg til en fysisk samling, har vi gjennomført flere digitale samlinger med Nasjonal referansegruppe for NGOer. NGOene har blant annet gitt innspill og faglige råd til lokaliseringsprosessen og kvalitetssikringen (KS1) av *Begrenset konseptvalgutredning (KVU) Behandling av brukt brensel*.

NND var representert på Arendalsuka.

Til relevante kanaler har vi utarbeidet relevant innhold om blant annet store anskaffelser, rekruttering, profilering av ansatte og arbeidet med brukt brensel og oppryddingen etter Søve gruver for å informere både eksternt og internt. Vi har vært tilgjengelige overfor media for intervjuer og forberedt grundig bakgrunnsinformasjon til journalister.

NND har gjennomført ulike digitale aktiviteter internt som f. eks jevnlig quizzer, for å legge rette for sosialt samhold under pandemien.

I henhold til tildelingsbrev 2021 er det etablert rutiner for å varsle NFD og DSA på forhånd når det gjelder mediasaker. Det har også avklart at NND ikke uttaler seg om utenrikspolitiske forhold for å unngå uklarhet om aktørenes roller og ansvar.

Samhandling NND og IFE

NND samarbeider med IFE om kommunikasjon, og har regelmessige møter og samarbeid om kommunikasjonsiltak både internt for IFE og NNDs ansatte og for eksterne saker. I 2021 har det særlig vært fokus på omtale av ulike brukt brensel-prosjekter; f. eks inngåtte avtaler med Studsvik, Springfields Fuels Limited og US Department of Energy (DOE) som er sentrale avtaler i arbeidet å komme videre i atomoppdyddingen.

Gjennom året har vi gjennomført månedlige møter i redaksjonskomiteen der NND og IFE prioriterer og samordner kommunikasjonsarbeidet. I redaksjonskomiteen deltar direktør NND og ass. direktør IFE sammen med kommunikasjonsressurser fra NND og IFE. Redaksjonskomiteen koordineres av NND. Det gjennomføres også felles redaksjonsmøter.

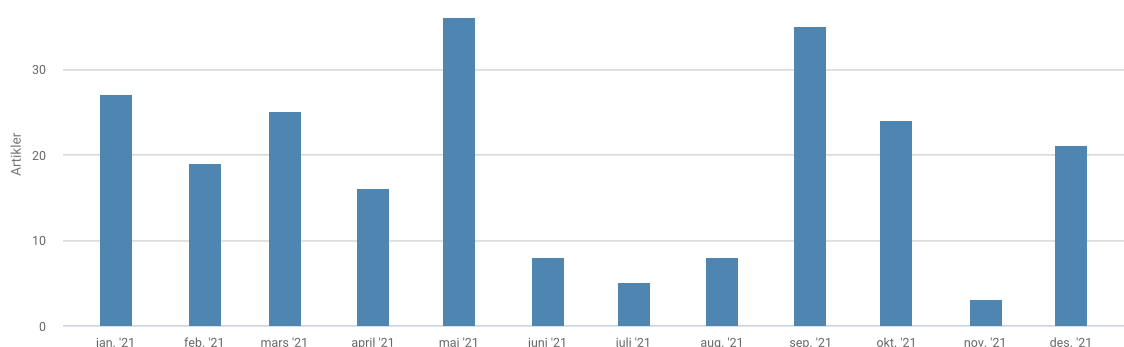
IFE og NND holder hverandre gjensidig orientert om saker som skal publiseres eller som det forventes oppslag om.

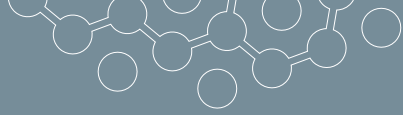
For å forberede en vellykket virksomhetsoverdragelse er god og regelmessig internkommunikasjon viktig. I 2021 har informasjon på felles IFE NUK-NND intranett blitt prioritert for å sikre god informasjonsflyt mellom IFE NUK og NND, for å styrke felles forståelse, målbilde og kultur, og holde de ansatte informert om pågående prosesser og prosjekter.

Medieomtale

Antall omtaler av «Norsk nukleær dekommisjonering» i norske medier fra 2019 til 2020 økte med omkring 50 prosent, og fra 2020 til 2021 med omkring 15 prosent. Det er foreløpig ikke massiv medieomtale knyttet til etatsnavnet, men vi har god respons på våre medieinitiativ, særlig i lokalmedier som dekker områdene hvor vi har virksomhet, og i ulike fagpublikasjoner. Vi har også hatt flere omtaler i engelskspråklige fagmedier som World Nuclear News, særlig knyttet til inngåelse av avtaler med internasjonale konsulentfirmaer.

Tabell 3. Artikler i norske medier (web, papir, TV/radio) i 2021 med treff på navnet «Norsk nukleær dekommisjonering». Kilde: Retriever. Dekning over tid, totalt 227 artikler:

Del IV

Styring og kontroll i virksomheten

Overordnet ledelse og styring

Våre oppgaver er per dato beskrevet i *Hovedinstruks av 7.2.2018* og årlige tildelings- og oppdragsbrev brev med evt. tillegg fra NFD. NFD vil i samarbeide med NND utvikle et helhetlig mål- og resultatstyringssystem (MRS), senest på tidspunkt for virksomhetsoverdragelse av IFEs nukleære virksomhet. Som offentlig etat, styrer og kontrollerer vi arbeidet innenfor rammen av en rekke lover og forskrifter.

Først og fremst en sikkerhetsorganisasjon

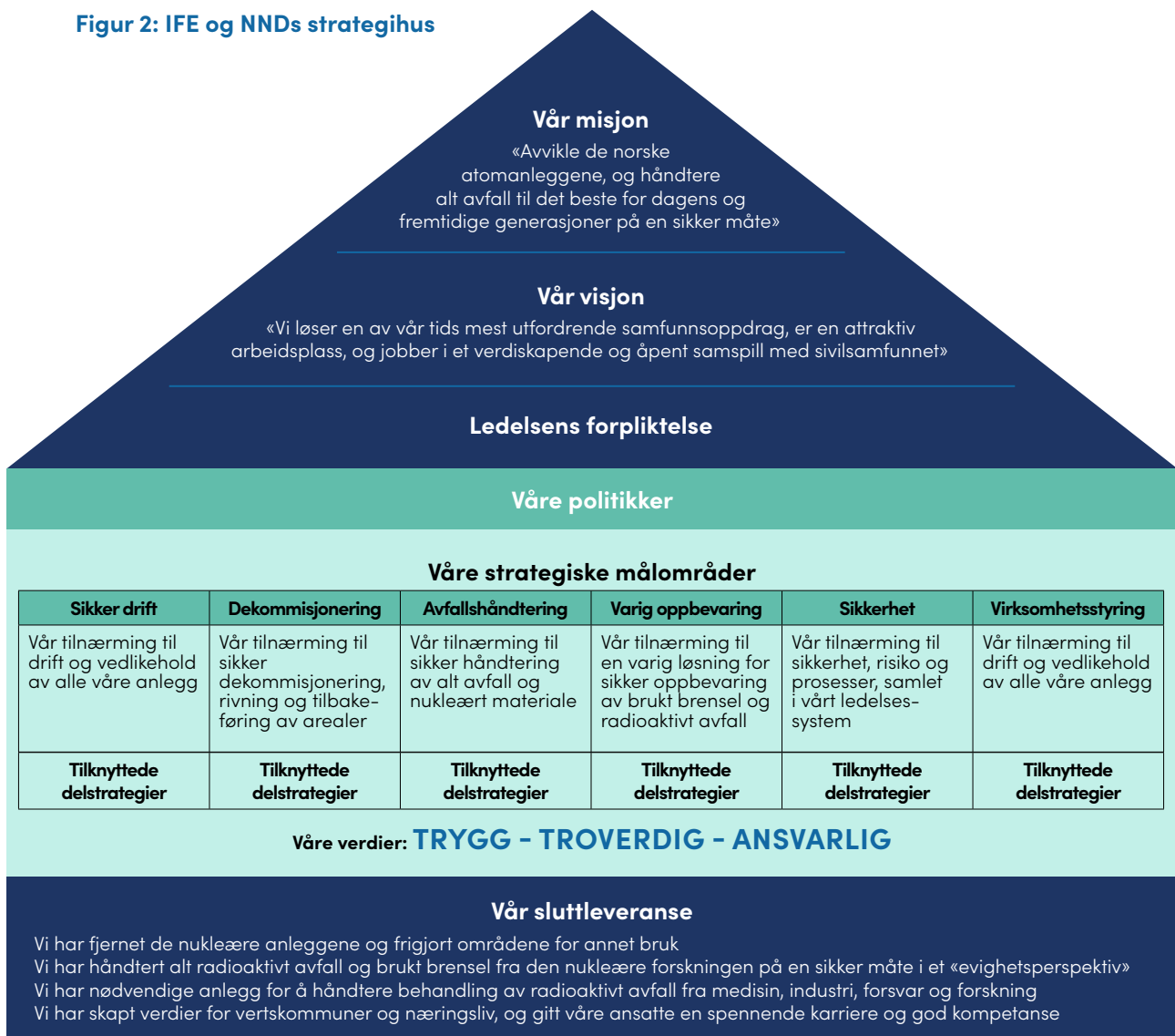
En hjørnestein i NNDs styring og kontrollvirksomhet er at vi er en sikkerhetsorganisasjon. Det innebærer at vi i alt vårt arbeid er observante på de risikoer vi har og iverksetter tiltak for at de potensielt negative konsekvensene som kan oppstå, ikke skal oppstå. Sikkerhet er et viktig moment i NNDs bedriftskultur og god sikkerhetskultur skal være grunnpilaren i virksomheten. Dette er et viktig prinsipp som NND jobber med å bygge inn i ledelsessystemet på alle nivåer.

NND har et BESKYTTET område for oppbevaring av gradert informasjon. Det er utarbeidet målarkitektur for IKT-sikkerhet for applikasjoner og infrastruktur. Tilknyttet dette er det laget krav til IKT-sikkerhet som benyttes i alle anskaffelser av IKT-løsninger.

Strategihuset

Vi har samlet de ulike delene som utgjør vårt samlede mål bilde i et strategihus. Dette er rammene vi skal jobbe innenfor og styre etter. Mange av våre politikker er godkjent, og vi jobber videre med ferdigstillelse av disse sammen med *Ledelsens forpliktelse*.

Figur 2: IFE og NNDs strategihus

NND implementerer et risiko- og prosessbasert ledelsessystem, og jobber kontinuerlig med utvikling av prosesser. Gjennom ledelsessystemet dokumenteres samsvar og etterlevelse med de lover og krav som NND omfattes av, herunder gjeldende konsesjonsvilkår. Deler av systemet er tatt i bruk og flere viktige prosesser er på plass, blant annet en av våre kjerneprosesser «dekommisjonering», og mange av våre støtteprosesser som f.eks. risikostyring.

Kontinuerlig forbedring vil være sentralt, herunder avviks- og forbedringssystemet som har kommet på plass i løpet av året.

Det arbeides med kartlegging av nødvendige roller, ressurser og kompetanse for å oppfylle krav i kommende konsesjonssøknad for drift og dekommisjonering av nukleære anlegg, samt etablering av en nødvendig kjerneorganisasjon for å løse NNDs samfunnsoppdrag generelt. Iht. vedtatt oppgavestrategi skal NND ha nødvendige ressurser og kompetanse til å på en god måte bestille og lede i samspill med bruk av markedet, oppsummert være i stand til å være en krevende, kompetent kunde og samtidig ivareta alle krav til sikkerhet og offentlig forvaltning.

NND har faste og hyppige ledermøter hvor sikkerhet, status og prioriteringer av viktige arbeidsoppgaver har fast plass på agendaen, og referatføres.

NND vurderer samlet sett at vi opererer innenfor akseptabel risiko og har tilfredsstillende styring med og kontroll på virksomheten, men at det fortsatt er noen utfordringer, for eksempel når det gjelder:

- etablering av prosedyrer og systemer for internkontroll (internrevisjoner vil starte når etaten er moden for dette)
- verdivurdering av historisk informasjon, og de krav sikkerhetsloven m.m. stiller
- kunnskap om og kapasitet til håndtering av offentlighetsloven, og de krav denne stiller
- evne til å rekruttere til spesifikke stillinger
- modellen med to parallelle organisasjoner (IFE og NND), som gjør det krevende å planlegge prosjekter og budsjetter på en realistisk måte
- nødvendige rammevilkår, beslutninger og systemer for å kunne jobbe strukturert innenfor de rammer nasjonal lovgivning og internasjonale anbefalinger setter for nukleær virksomhet
- kompetanse i rollen som en kompetent bestiller, opp mot bruk av eksterne ressurser

Økonomistyring

NND har etablert gode systemer for økonomistyring og oppfølging gjennom året. NND har igangsatt arbeidet med utarbeidelse av strategisk veikart som grunnlag for langsiktig planlegging, underlag for 5-årsplan og for budsjettarbeid. Veikartet skal synliggjøre større tiltak og identifisere gjensidige avhengigheter innenfor områdene håndtering av brensel, dekommisjonering, eiendom og infrastruktur, oppbevaring for å kunne gi bedre oversikt og prioritering av ressurser. Det er igangsatt et arbeid som skal se på systemstøtte for ressursstyring, kalkulering, budsjettering og usikkerhetsstyring for prosjektporteføljen.

NND er fullservicekunde hos Direktoratet for økonomistyring (DFØ) og bruker SAP for lønn og personaladministrasjon, Unit4 ERP for fakturabehandling og regnskap.

NND forbereder seg på å implementere SRS, og vurderer at dette ikke er prioritert før gjennomført virksomhetsoverdragelse.

Arkiv og dokumentstyring

NND har et Noark 5-godkjent arkivsystem og en funksjonsbasert arkivnøkkel som er godkjent av Arkivverket. Bevarings- og kassasjonsplan er under arbeid. Vi publiserer postjournal på vår nettside, og det vil innføres elnnsyn i løpet av Q1 2022.

Anskaffelser og rammeavtaler

Som statlig virksomhet er NND underlagt *Lov om offentlige anskaffelser*. NND har styrket egen kompetanse på fagområdet det siste året med rekruttering av seniorrådgiver på innkjøp.

I tillegg benyttes rammeavtale for ekstern bistand til gjennomføring av anskaffelser og/eller til juridisk bistand.

I løpet av året er det gjennomført flere markedsdialoger, anskaffelser og rammeavtaler blant annet innenfor teknisk bistand med både nasjonale og internasjonale bedrifter. NND vil være en betydelig offentlig bestiller i mange år framover med til dels store og utfordrende anskaffelser og behov for tjenester fra nasjonale og internasjonale aktører.

Likestilling

Tabell 4.

	År	Menn i pst.	Kvinner i pst.	Antall totalt	Kvinnerns lønn av menns
Totalt i virksomheten	2019	67%	33%	15	94,7%
	2020	60%	40%	20	104,8%
	2021	57%	43%	30	96,8%
Direktør	2019	100%	0%	1	0
	2020	100%	0%	1	0
	2021	60%	40%	5	90,7%
Avdelings-ledere	2019	60%	40%	5	109,7%
	2020	67%	33%	7	110,9%
	2021	67%	33%	3	93%
Rådgiver, seniorrådgiver	2019	67%	33%	9	94,5%
	2020	45%	55%	11	108,1%
	2021	48%	52%	21%	100%

*org.endring i perioden med endring av stillingstitler sektordirektører og avdelingsledere. Det er liten lønnsforskjell i virksomheten basert på kjønn

Tabell 5.

År	Antall tilsatte totalt	Deltid		Midlertidig ansettelse			Foreldre- permisjon		Sykefravær	
		M%	K%	Totalt	M%	K%	M%	K%	M%	K%
2019	15	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1,28%	9,12%
2020	20	0%	0%	5%	0%	5%	0%	0%	1,8%	3,6%
2021	30	0%	0%	20%	10%	10%	0%	0%	0,82%	2%

Slik setter vi inkluderingsdugnaden ut i livet

I 2021 innfridde ikke NND målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CVen.

I rekrutterings- og ansettelsesprosessen har vi vektlagt større bevisstgjøring rundt dette i vurderingen av søkerne, og HR er delaktig i samtlige rekrutteringer.

Manglende måloppnåelse skyldes i hovedsak svært få søkere i målgruppen, hvorav ingen av disse ble vurdert til å oppfylle de faglige kvalifikasjonskravene til stillingene.

NND er fortsatt under oppbygging, og har behov for å rekruttere spesifikk kompetanse innenfor flere av våre fagområder. Vi har erfart at det er krevende å finne riktig kvalifikasjoner og kompetanse, og vi må også kunne autorisere og sikkerhetsklarere kandidatene som tilsettes i våre ulike stillinger til ulike nivåer.

Bakgrunnsjekk er nå en fast del av rekrutteringsprosessen. De ansatte må kunne autoriseres til minimum B (Begrenset nivå). Bakgrunnsjekken som skal utføres på alle som blir ansatt i NND, oppleves som et kryssende krav med ansettelse av noen med hull i CV, og er også en utfordring ift. måloppnåelse.

NND har til nå ikke rekruttert noen til et trainee-program.

Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en

Det ble gjort 10 faste nyansettelser i 2021. Ingen av disse var fra målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Ansettelser	2021
Nyansettelser totalt	10
Nyansatte i målgruppene	0
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en	0

Risikobilde

Sikkerhet

I løpet av året har det vært to sikkerhetsavvik. NND har tatt lærdom av disse og oppdatert prosedyrer for å unngå at slike avvik skjer igjen. Ingen av avvikene har resultert i kompromittering av gradert informasjon. Manglende kunnskap om og bevissthet rundt forebyggende sikkerhet blant de ansatte er en risiko. NND har hatt fokus på å gjennomføre ulike kompenserende tiltak for å øke kompetansen hos alle ansatte. Det er sett en økt kunnskap om forebyggende sikkerhet mot slutten av året.

Informasjonssikkerhet

Gjennom året har informasjonssikkerheten blitt gradvis bedre. Men det er fremdeles behov for mer trening i forskjellene på Offentleglova sine unntaksbestemmelser, Sikkerhetsloven og Beskyttelsesinstruksen. Det prioriteres at organisasjonen får mer trening på verdivurdering av informasjon og trening i hvordan disse skal beskyttes.

Opprydding innen nukleær sektor

For å sikre en god forståelse av risiko i oppryddingen innen nukleær sektor har NND og IFE oppdrag om å rapportere årlig på risiko. En felles risikorapport fra NND og IFE ble oppdatert og levert til NFD 01.10.2021.

Denne risikovurderingen viste at de største utfordringene er koblet til avfallshåndtering og konsesjonssøknader. De viktigste tiltakene NND bør har fokus på er:

- Videreutvikling av system for verdivurdering av informasjon og dokumenter
- NND må kunne bistå IFE inn i prosjekter som underleverandør ved behov, både med egne ressurser og via etablerte rammeavtaler med tredjepartsleverandører.
- Etablering av effektive og forutsigbare beslutningsprosesser hos departementene og DSA
- Etablering av ledelsessystem og søknad om konsesjon

Kommunikasjon

Skepsis, uro og lite kunnskap hos publikum

IAEAs rapporter om internasjonale erfaringer viser at selv om det finnes sikre løsninger for lagring av radioaktivt avfall, har publikum en vedvarende skepsis og uro som vanskeliggjør eller forhindrer etablering av tilgjengelige løsninger. Her ligger NNDs største utfordring kommunikativt. Klarer vi ikke å oppnå en bred aksept og tillit i samfunnet, utgjør dette en risiko for at NND ikke evner å fullføre oppgavene som angis i NNDs hovedinstruks.

Denne er en høyst reell utfordring som krever en bred tilnærming til kommunikasjon. Den første forutsetningen er at organisasjonen faktisk leverer i tråd med våre verdier og at vi alltid setter sikkerheten først. Videre er det viktig at NNDs kommunikasjonsarbeid er i stand til å tidlig sette agendaen og gi relevant informasjon til mange ulike interessenter. Dette vil bl.a. innebære å bygge langsiktige relasjoner og jobbe aktivt over tid.

Tap av tillit og omdømme

NND kan miste tillit og omdømme hvis det vi kommuniserer oppfattes som å ikke stemme med virkeligheten, hvis det skulle forekomme uønskede hendelser innenfor vårt ansvarsområde eller sikkerheten ikke oppfattes som god nok. Gitt atomanleggenes alder og karakter (forskningsreaktorer) viser internasjonal erfaring at det er sannsynlig at det dukker opp ting som ikke er i tråd med dagens regelverk. Derfor må NND ha god beredskap for å klare krisekommunikasjon og arbeide proaktivt med å opplyse om at vi forventer det uventede.

Spredning av feilinformasjon eller ensrettet informasjon

NND kan ikke kontrollere hvordan publikum eller interessegrupper omtaler NND og jobben vi skal gjøre, i sosiale medier og andre netttforum. Dette medfører risiko for spredning av feilinformasjon, og kan igjen føre til tillits- og omdømmetap. Dette er en generell utfordring i dagens medielandskap.

Organisatoriske forhold

Risiko knyttet til virksomhetsoverdragelse

Virksomhetsoverdragelsen kan ikke gjennomføres før nødvendige konsesjoner og driftstillatelser er gitt fra DSA, og NND er satt i stand til å overta ansvaret for IFEs nukleære sektor. Jo lengre tid overgangsperioden mot virksomhetsoverdragelsen tar, jo større sannsynlighet er det for økte kostnader, sløsing av ressurser, tap av nødvendig kompetanse, og usikkerhet og mangel på motivasjon hos de ansatte. Dette kan igjen øke risikoen for feilprioriteringer og utgjøre en økt sikkerhetsrisiko.

Det er et mål å redusere dobbeltkompetanse slik at risiko for overtallighet etter virksomhetsoverdragelsen reduseres, men det faktum at IFE har mottatt nye og skjerpene krav som både krever nye og binder opp eksisterende ressurser reduserer muligheten for tjenestedeling. Dette betyr at både NND og IFE i større grad må utvikles som to parallelle organisasjoner frem mot planlagt virksomhetsoverdragelse i 2024, og at det må antas å bli en noe større omstilling ved tidspunkt for virksomhetsoverdragelse enn tidligere antatt og planlagt for. Jo lenger tid det tar før en virksomhetsoverdragelse faktisk skjer, desto større antas denne omstillingen å bli.

Risiko for å ikke finne rett kompetanse

I sin oppbygging av organisasjonen og planarbeidet knyttet til konsesjonskrav, samt kompleksiteten i det unike oppdraget vi står ovenfor, har NND fokus på å rekruttere nøkkelfunksjoner og spesialistkompetanse. Operativ driftskompetanse vil komme gjennom virksomhetsoverdragelsen fra IFE. Mye av fagkompetansen knyttet til dekommisjonering er lite tilgjengelig siden dette er arbeid som ikke tidligere er utført i Norge. Å rekruttere utenlandsk arbeidskraft til denne type faglige nøkkelfunksjoner er til dels utfordrende på grunn av krav til sikkerhetsklarering. Det anses dermed som en relativt stor risiko for å ikke finne rett kompetanse.

Risiko for feilrekrutteringer

NND har nå på plass god kompetanse på rekruttering med gode prosesser, samt gode rutiner ved innfasing ved oppstart der tett oppfølging er viktig. Ved behovsvurdering av stillinger utarbeides det gode stillingsbeskrivelser for å sikre tydelige mål og oppgaver ved stillingene. Alle stillinger behandles i ansettelsesråd før utlysning og etter innstilling. Risikoen for feilrekrutteringer anses som relativt lav.

Risiko for at IFE taper kritisk kompetanse

NND er bevisste på at IFE har medarbeidere med nødvendig kompetanse for å få til en god dekommisjonering. Vi har jevnlig dialog med IFE om risikoen for tap av nødvendig kompetanse, og har deltatt på ulike møter og samlinger i regi av IFE. NND vil så langt som mulig bistå IFE i arbeidet med å sikre nødvendig kompetanse, men ser at det viktigste tiltaket er et felles målbilde kombinert med en så kort og forutsigbar overgangsperiode som mulig.

Noe tap av kompetanse må regnes med, men kan også gi muligheter. Det er viktig med nær kontakt og samhandling med IFE rundt IFEs egne organisasjonsprosesser.

Administrative risikoer

Vi har erfart at lov- og regelverk som statlige etater er pålagt å følge kan være krevende for en liten etat under oppbygging. Vi har blant annet fått på plass et arkivsystem og jobber med å få på plass elnnsyn tidlig i 2022. Ledelsessystemet er under implementering, og deler av systemet er tatt i bruk. NND er bevisst behovet for, og utfordringene ved, offentlige anskaffelser. NND har derfor prioritert å styrke teamet som arbeider anskaffelser ved å ansette ytterligere en seniorrådgiver på innkjøp. Vi har også rammeavtale om faglig og juridisk støtte for anskaffelser fra ekstern part.

Risikoer koblet til økonomistyring

Det er høyt prioritert å ha god kompetanse og gode rutiner for økonomistyring da dette er et saksfelt der vi ser både store risikoer og muligheter. Økonomi- og innkjøpsfunksjonen er styrket i 2021 og vil bli ytterligere styrket i 2022. Konsekvensen ved avvik er fortsatt begrenset, men økende. For å redusere risikoen for merforbruk er det etablert egne rutiner og verktøy som bidrar som et støtteverktøy for prognoser og prioritering. Det vil framover være fokus på systemer som gir bedre grunnlag for prosjektstyring, budsjettering og periodisering av kostnader for prosjekter som går over flere år. Anskaffelser, økonomistyring og forretningsforhold mot tredjepart (NDA/konfidensialitet) har stor oppmerksomhet.

COVID-19

For å håndtere driften av virksomheten under pandemien, opprettet NND et eget koronautvalg. I dette arbeidet foretar vi risikovurdering og oppdaterer egne tiltak jevnlig i tråd med de til enhver tid gjeldende nasjonale retningslinjer. Vi har også etablert egne hygiene- og smittevernregler i tillegg til de nasjonale, slik at vi har kunnet ha noe tilstedeværelse på kontoret ved behov. I 2021 har NND flere perioder med hjemmekontor, og fulgt nasjonale føringer og påbud.

COVID-19 har gitt oss flere utfordringer.

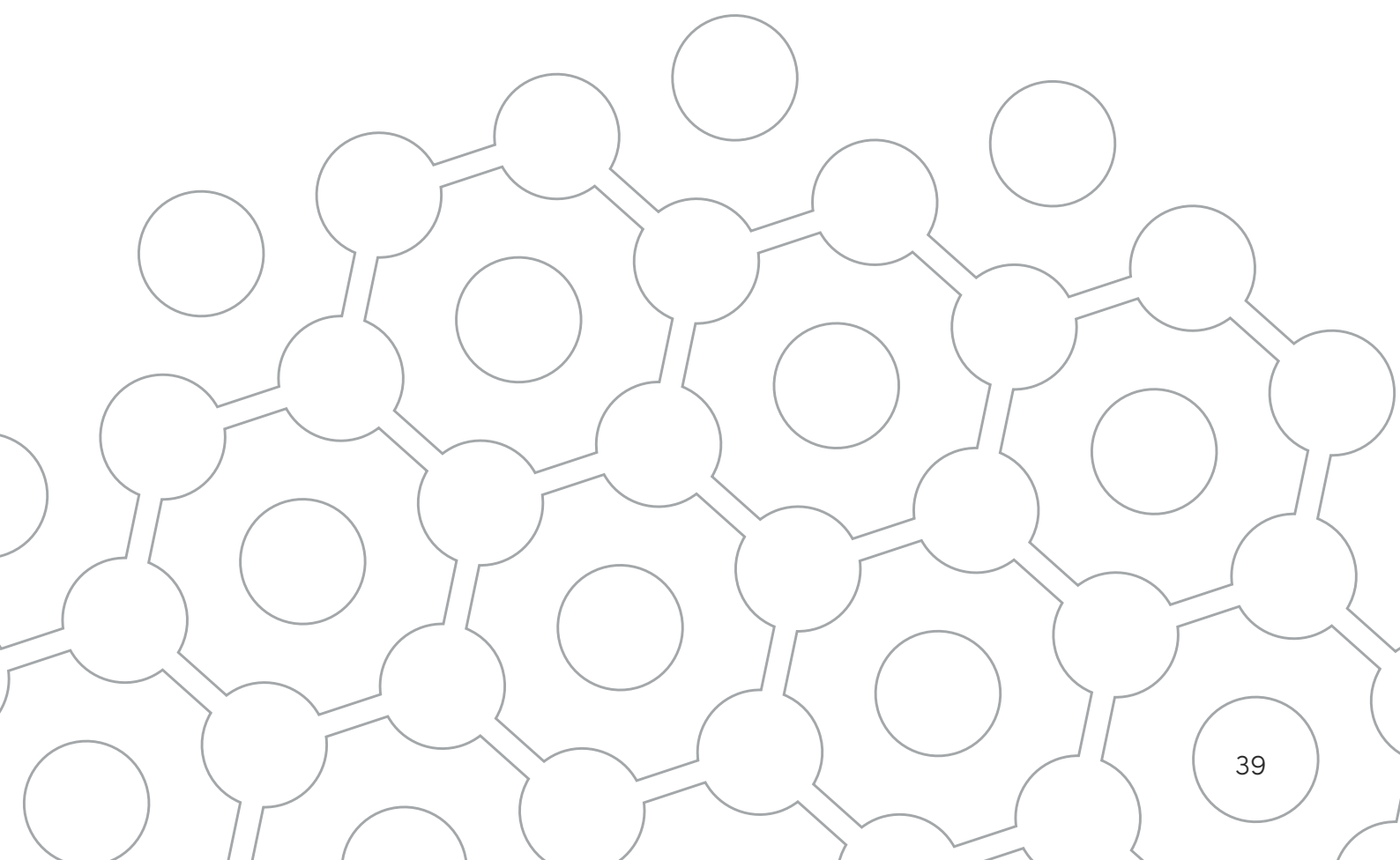
Det har vært krevende å gjennomføre fysiske felles samlinger med våre ansatte hos NND og IFE i løpet av 2021. Naturlig samhandling på tvers av avdelinger og fag har vært utfordrende å opprettholde digitalt.

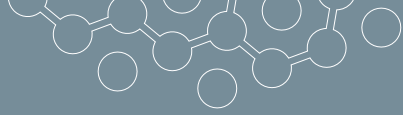
Tilgang til IFEs lokaler og anlegg har nesten ikke vært mulig på grunn av COVID-19 og beredskapstiltakene som IFE har vært nødt til å iverksette.

En rekke kurs, konferanser, studiebesøk og samhandling med sivilsamfunnet har ikke kunnet gjennomføres.

Fremdriften på flere av prosjektene er påvirket av COVID-19, gitt de begrensede mulighetene for fysisk tilgang til anleggene.

Del V

Vurdering av fremtidsutsikter

Vurdering av fremtidsutsikter

For å lykkes med NNDs krevende samfunnsoppdrag må vi etablere løsninger, kompetanse og industriarlegget som oppfattes som samfunnsøkonomiske, nødvendige og sikre. Oppdraget skal løses på en trygg, troverdig og ansvarlig måte.

NND har i løpet av 2021 bygget opp viktig kompetanse, og fått flere tilgjengelige ressurser. Ressursene er økt gjennom ansettelser, samarbeid med IFE og inngåelse av rammeavtaler med eksterne leverandører. Dette vil, sammen med en videreutvikling av det gode samarbeidet med IFE, danne et godt grunnlag for å løse etatens prioriterte oppdrag fra NFD.

Samtidig ble utfordringen med å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft ytterligere forsterket gjennom 2021. NND må rekruttere innen et relativt smalt fagområde, og i et krevende arbeidsmarked. Dette betyr at NND må kunne tilby oppgaver og betingelser som oppfattes som attraktive i forhold til arbeidsmarkedet ellers. Innen flere fagområder har NND ikke lyktes med dette i 2021, og må derfor leie inn ressurser som burde ha vært fast ansatt. Tilgang på ressurser fra utlandet begrenses kraftig av det som oppleves som skjerpede krav og skjerpet praksis når det gjelder å autorisere og klarere nødvendig personell opp mot sikkerhetslovgivningen. I praksis har det vist seg svært vanskelig å få autorisert og klarert personell fra f.eks. Sverige. Dette er et forhold som må få økt oppmerksomhet, men som ikke kan løses av NND alene.

Samfunnsoppdraget med å rydde opp etter Norges atomprogram på en sikker og kostnadseffektiv måte er komplekst og krevende. På mange måter blir kompleksiteten større jo dypere man går inn i problemstillingene. Oppdraget bærer ved utgangen av 2021 preg av mange interne avhengigheter, mange parallelle prosesser og på en del områder manglende kunnskapsgrunnlag om anleggenes reelle tilstand. NND ser et klart behov for at det tas noen sentrale beslutninger, selv under noe usikkerhet, for å redusere disse avhengighetene og redusere antall parallelle prosesser.

NND er fornøyd med stortingsmeldingen om trygg nedbygging av norske atomanlegg og håndtering av atomavfall, og mener denne er viktig for å sikre forankring for et arbeid som vil strekke seg over mange tiår. NND er videre fornøyd med at det i tilknytning til stortingsmeldingen etableres en nasjonal gjennomføringsplan.

Oppdraget med å endre fokus fra drift til kommende dekommisjonering er i praksis parkert som følge av sen fremdrift i sentrale forhold som må løses for å få anleggene ut av driftsfasen. Dette gjelder først og fremst oppgaven med å få tømt anlegg og lagre for brukt brensel og annet krevende radioaktivt materiale. NND forholder seg nå til at anlegg i drift vil overføres ved tidspunkt for virksomhetsoverdragelse, og at NND derfor må videreføre den delen av IFEs organisasjon som ivaretar sikker drift i mange år. At anlegg og lagre fortsatt er i drift innebærer også at en stor del av de samlede ressursene benyttes til oppgaver for å komme i samsvar med de mange pålegg og krav IFE har fra DSA inn mot drift samt til utredninger og konsesjonsarbeid. Dette innebærer også at det er en stor risiko for at unik anleggskompetanse ikke blir brukt hensiktsmessig i dagens situasjon, og vil gå i pensjon før faktisk dekommisjonering kan starte. Dette er en utfordring som vanskelig kan løses før en faktisk virksomhetsoverdragelse er gjennomført, en del sentrale beslutninger er tatt og en del prioriterte pålegg og krav er løst. NND har tillit til at en nasjonal gjennomføringsplan kan bidra positivt i det videre arbeidet inn mot dette.

Den eksisterende situasjonen i en modell med to parallelle organisasjoner gjør det krevende å planlegge prosjekter og budsjetter på en realistisk måte inn mot årsbudsjetter. Dette ble en utfordring også i 2021. Resultatet av fortsatt COVID-19-pandemi medførte redusert gjennomføringsevne og et betydelig underforbruk på budsjettets post 21 spesielle driftsutgifter. IFE og NND samarbeider godt for å forbedre budsjettprosessene, men NND vurderer at både utvikling av en felles sikkerhets- og bedriftskultur, fremdrift, fokus, planlegging og budsjettering først vil kunne bedres i vesentlig grad etter at en virksomhetsoverdragelse faktisk er gjennomført.

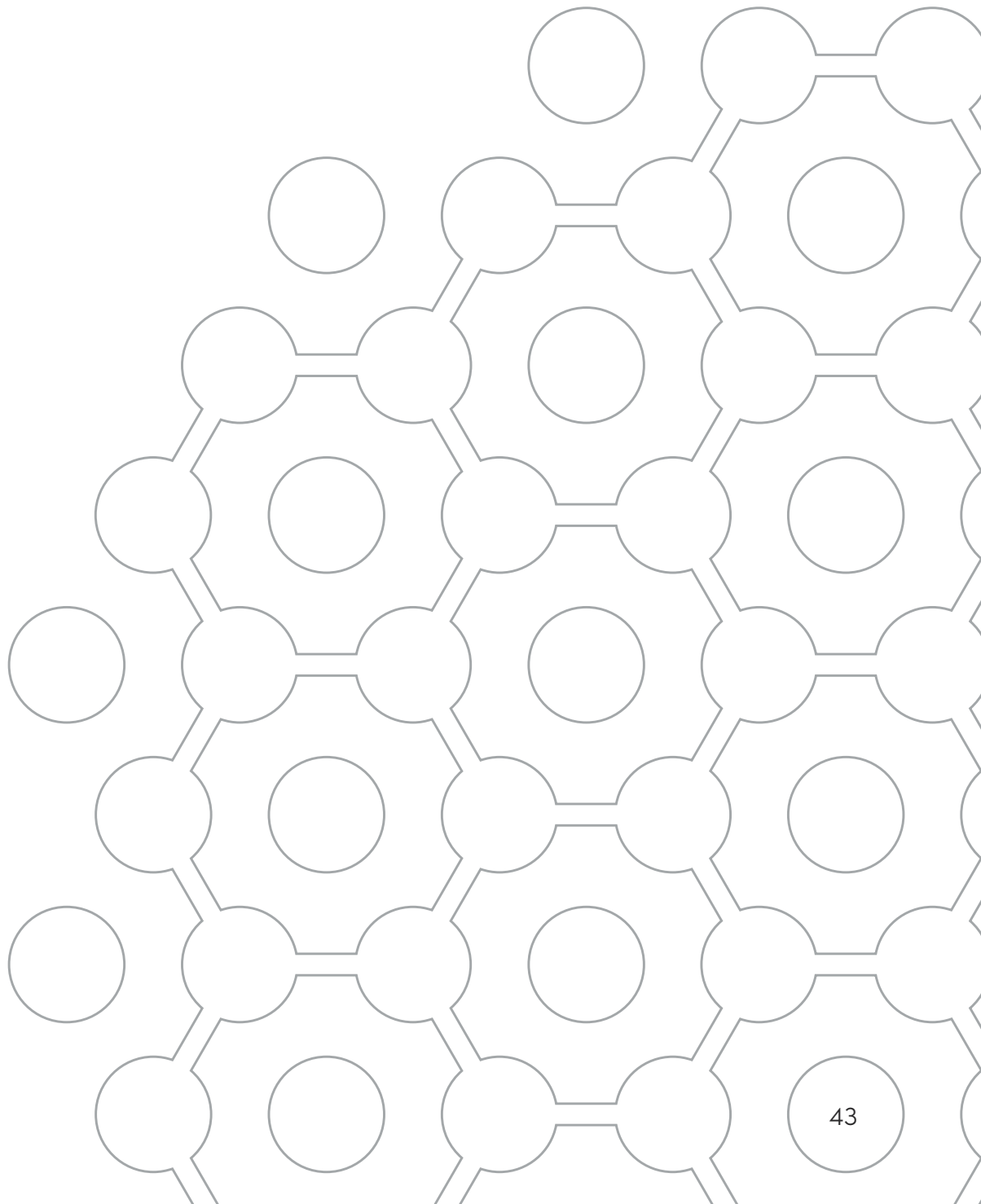
Opprettelsen av NND har endret departementets styringsbehov og dialog med IFE, da de fleste statlige oppdrag og midler på det nukleære området nå kanaliseres gjennom NND. Samtidig er samfunnsoppdraget med å rydde opp et 70 år med nukleær virksomhet så komplekst og krevende at NFDs eierstyring av NND og IFE, samt rollen som koordinerende departement, vil være avgjørende for fremdrift, gode beslutninger og kostnadseffektivitet i mange år fremover.

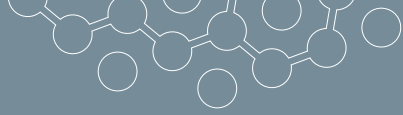
Et avgjørende forhold for å lykkes, både på kort og lang sikt, er god samhandling med DSA. DSA har viktige roller som både veileder og tilsynsmyndighet innenfor spørsmål om blant annet sikkerhet og miljø. Det er derfor avgjørende at både DSA og NFD har nødvendig kompetanse og nødvendige ressurser, samt at det er bred aksept i samfunnet for oppgavens kompleksitet, varighet og kostnad.

Ved inngangen til 2022 vurderer NND at kostnaden for oppryddingen som et minimum vil ligge rundt 25 mrd. kroner. Dette er imidlertid fortsatt et usikkert estimat med betydelig risiko for ytterligere økning. Spesielt vil et valg av en ren nasjonal løsning for å håndtere brukt brensel kunne medføre en vesentlig kostnadsøkning.

Oppdraget vil imidlertid ikke bare gi kostnader, men har potensial til å gi merverdi for de kommuner hvor NND har sine anlegg og sin virksomhet. Dette kan innebære forskning og utvikling, opplæring og utdanning, næringsutvikling utenfor NND, eksport av kunnskap og teknologi samt trygge arbeidsplasser i minst 20 – 30 år innenfor mange felt. Det ble i 2021 gjennomført en ringvirkingsanalyse av et nasjonalt anlegg for behandling og varig oppbevaring av radioaktivt avfall og brukt brensel som dokumenterer dette på en god måte.

Det må på kort sikt etableres nye mellomlagre, og på lengre sikt etableres et nytt nasjonalt anlegg for samlokalisering av mottak, behandling, mellomlagring og varig oppbevaring av avfall og brukt brensel. Hvis lokalsamfunnene griper mulighetene, kan oppdraget gi store positive ringvirkninger og merverdi for vertskommunene.

Del VI

Årsregnskap

Ledelseskommentar

Formål

Norsk nukleær dekommisjonering (NND) er et forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet og skal være et nasjonalt organ for opprydding etter Norges nukleære virksomhet.

NND fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prisnippnoten til årsregnskapet. NND mottar bevilgninger fra Nærings- og fiskeridepartementet på kapittel 0907.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og i tråd med Nærings- og fiskeridepartementets hovedinstruks og tildelingsbrev for styringen av NND. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NNDs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2021 har NND en samlet tildeling på utgiftssiden på 361 millioner kroner, jf. bevilgningsrapportering og note A. De samlede utgiftene er på 198,7 millioner kroner som gir en mindreutgift på 162,3 millioner kroner og utnyttelsesgrad på 55 % av bevilgningen. Årsaken til mindreutgiften er knyttet til pandemien, tilgang til anlegg, etablering av nødvendige rammeavtaler, eksterne forhold knyttet til tillatelser og lisenser og for optimistisk vurdering av tilgjengelige ressurser og framdrift i prosjektene. Dette er nærmere forklart nedenfor for de enkelte poster.

På inntektskapittel 3907 post 01 er det i tildelingen fastsatt et inntektskrav på 0,5 millioner kroner som har sammenheng med overføring av midler fra Stiftelsen Institutt for Energiteknikk dekommisjoneringsfond. Fondets kapital på 36,2 millioner kroner ble overført i 2020. Resterende del av dekommisjoneringsfondet, 0,513 millioner kroner er inntektsført i 2021 i forbindelse med avslutning og avvikling av fondet og stiftelsen primo 2021.

Artskontorrapporteringen viser utgifter til drift og investeringer for alle poster samlet. Driftsutgiftene i 2021 er på 195,1 millioner kroner mot 74,8 millioner kroner i 2020. Utgifter til tjenestekjøp er på 153 millioner kroner (47,5 millioner kroner i 2020) og omfatter tjenestekjøp til utredninger og rapporter. Økningen har sammenheng med oppstart og igangsetting av utredninger, forprosjekter og sikkerhetsstudier som er en del av NNDs samfunnsoppdrag, herunder forberede virksomhetsoverdragelse og fremme konsesjonssøknad. I dette inngår også finansiering av tiltak hos Institutt for Energiteknikk (IFE) som ivaretar sikkerhet og forbereder overføring av anlegg og personell (utover ordinær drift).

NND har også i 2021 vært i en oppbyggingsfase, noe som vil vedvare i mange år fremover. Samtidig vil samfunnsoppdraget kreve omfattende spesialisert kompetanse, som i liten grad er mulig å rekruttere i Norge. Omfanget av samfunnsoppdraget og behovet for kompetanse vil medføre at NND i stor utstrekning må benytte rammeavtaler for å kjøpe eksterne konsulenttjenester i mange år fremover. Dette finansieres i all hovedsak over post 21 Spesielle driftsutgifter.

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter er på 27,2 millioner kroner mot 20,2 millioner kroner foregående år, jfr. note 2. Lønnsandelen av driftsutgiftene er på 27 %. Dette er lavt i en statlig virksomhet og har sammenheng med at NND har vært i en oppbyggingsfase med få ansatte og lave lønnsutgifter i forhold til prosjektkostnader og samlede utgifter.

Utbetaling til investeringer er på 2,4 millioner kroner i 2021 og er knyttet til kontor- og datautstyr.

Mellomværende med statskassen er på kr -1.538.029,- ved utgangen av året og knyttet til skyldige offentlige avgifter. Foruten rapportert mellomværende med statskassen, har NND en leverandørgjeld på 7,1 millioner kroner som er bokført, men ikke betalt, og derfor ikke kommer med som en utgift i årsregnskapet, jf. kontantprinsippet (note 6).

NND har en bestillingsfullmakt på 150 millioner kroner på til post 30 opprydding Søve som ikke er benyttet i 2021 og en bestillingsfullmakt på 188 millioner kroner på post 21 knyttet til behandling av brukt brensel.

Nærmere om postene

Post 01 Driftsutgifter:

Mindreutgiften for post 01 Driftsutgifter er på 3,8 millioner kroner, hvorav 2,6 millioner kroner søkes overført til neste år i henhold til beregninger i note B.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

På post 21 Spesielle driftsutgifter for planlegging og gjennomføring av opprydding etter nukleær aktivitet er det en mindreutgift på 138,2 millioner kroner i 2021. Posten er overførbar og ubrukte midler søkes overført til 2022.

Avviket mellom budsjett og regnskap har sammenheng med endrede forutsetninger for kontraktinngåelse og oppstart av avtaler, endret framdrift og gjennomføring av prosjekter og tiltak, samt at tilgang på personell og etablering av kontrakter og rammeavtaler har tatt lengre tid enn antatt. Pandemien har i tillegg medført redusert aktivitet og begrenset tilgang til anlegg og lokaler.

Post 30 Opprydding Søve gruver

NND har en bevilgning på 22,2 millioner kroner og en bestillingsfullmakt på 150 millioner kroner på post 30. NND har i 2021 gjennomført en anbudskonkurranse om opprydding og deponering av avfall fra Søve gruver med plan om oppstart av arbeidet i 2021. Det er ved utgangen av året ikke inngått kontrakt som følge av klage og midlertidig forføyning. Bestillingsfullmakten er ikke benyttet.

Det er en mindreutgift på 20,2 millioner kroner på post 30 som følge av at oppryddingsarbeidet ikke er startet. Utgiften på post 30 er knyttet til prosjektledelse og kjøp av bistand til anskaffelsesprosess. Posten er ikke overførbar.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter regnskapet for NND. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai 2022. Revisjonsberetningen vil være offentlig og vil bli publisert på NNDs nettsider sammen med årsrapporten for 2021.

Halden, 7.februar 2021

Pål Mikkelsen
Direktør, Norsk nukleær dekommisjonering

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Norsk nukleær dekommisjoneringer (NND) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NND har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Norsk nukleær dekommisjonering har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Norsk nukleær dekommisjonering står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorapporteringen

Artskontorapporteringen viser regnskapstall NND har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

NND har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelinger skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorapporteringen Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen Spesifisering av bokført avregning med statskassen. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Vedlegg 1: Regnskapsoppstilling med noter.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0907	Norsk nukleær dekommisjonering drift	01	Driftsutgifter	A, B	54 842 000	50 962 258	3 879 742
0907	Norsk nukleær dekommisjonering spesielle driftsutgifter	21	Særskilte utgifter	A, B	284 023 000	145 832 570	138 190 430
0907	Norsk nukleær dekommisjonering opprydding Søve	30	Opprydding Søve	A, B	22 200 000	1 935 858	20 264 142
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01			0	28 688 779	
	Sum utgiftsført				361 065 000	227 419 465	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
3907	Norsk nukleær dekommisjonering	01	Innbet fra Stift IFEs dekommisjoneringsfond	500 000	513 661	13 661	
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	32 925		
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgjeveravgift	0	3 356 645		
	Sum inntektsført			500 000	3 903 230		
	Netto rapportert til bevilgningsregnskapet				223 516 235		
	Kapitalkontoer						
60094703	Norges Bank KK/utbetalinger				-225 832 007		
709446	Endring i mellomværende med statskassen				2 315 772		
	Sum rapportert			0			
	Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.2021)			31.12.2021	31.12.2020	Endring	
709446	Mellomværende med statskassen			-1 538 029	-3 853 802	2 315 772	

Note A | Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
90701 Driftsutgifter	2 002 000	52 840 000	54 842 000
90721 Spesielle utgifter	77 000 000	207 023 000	284 023 000
90730 Opprydding Søve	0	22 200 000	22 200 000

Note B | Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090701		3 879 742		3 879 742				3 879 742	2 642 000	2 642 000
090721	kan overføres	138 190 430		138 190 430				138 190 430	284 023 000	138 190 430
090730		20 264 142		20 264 142				20 264 142	0	0

* Maksimum beløp som kan overføres er på % av årets bevilgning for post 01–29, unntatt post 24, eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkord "kan overføres" (jf. R-2 Overføring av ubrukte bevilgninger til 2022).

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

NNDs bevilgning på kapitelpost 090701 Driftsutgifter kan maksimalt overføres med 5 % av årets tildeling.
 NNDs bevilgning på kapitelpost 090721 Spesielle utgifter er gitt med stikkord "kan overføres" og er mulig overførbart i sin helhet.
 NNDs bevilgning på kapitelpost 090730 Opprydding Søve

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2021

	Note	2021	2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	513 661	36 199 681
Salgs- og leieinnbetalinger	1	0	0
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		513 661	36 199 681
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	27 218 175	20 239 084
Andre utbetalinger til drift	3	168 432 463	54 557 245
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		195 650 637	74 796 330
Netto rapporterte driftsutgifter		195 136 977	38 596 649
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter		0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	4	2 416 949	1 641 050
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter		0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		2 416 949	1 641 050
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 416 949	1 641 050
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	5	663 100	422 264
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		663 100	422 264
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		32 925	23 600
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		3 356 645	2 484 932
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		28 688 779	9 728 920
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		25 299 210	7 220 388
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		223 516 235	47 880 350
Oversikt over mellomværende med statskassen			
	6	2020	2019
Fordringer på ansatte		0	0
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-1 084 182	-761 507
Skyldige offentlige avgifter		-453 847	-3 092 295
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		0	0
Mottatte forskuddsbetalinger		0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		0	0
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	0
Sum mellomværende med statskassen	6	-1 538 029	-3 853 802

Note 1 | Innbetalinger fra drift

	31.12.2021	31.12.2020
Innbetalinger fra gebyrer		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	513 661	36 199 681
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	513 661	36 199 681
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	513 661	36 199 681

Note 2 | Utbetalinger til lønn

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	21 165 128	15 869 234
Arbeidsgiveravgift	3 356 645	2 484 932
Pensjonsutgifter*	2 474 858	1 882 583
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-134 069	-317 203
Andre ytelser	355 613	319 539
Sum utbetalinger til lønn	27 218 175	20 239 084
Antall utførte årsverk:	25	18,5

*Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2021 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2020 var 12,0 prosent.

* Antall utførte årsverk

Antall utførte årsverk for 2021 er summen av alle årsverk justert for mertid, overtid og fravær i henhold til definisjonen av utførte årserk i PM-2019-13.

Note 3 | Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	2 189 911	2 161 671
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	502 422	583 701
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	223 903	119 101
Leie av maskiner, inventar og lignende	2 065 621	1 603 280
Kjøp av konsulenttjenester	150 968 034	46 123 291
Kjøp av andre fremmede tjenester	2 055 512	1 441 381
Reiser og diett	175 861	273 668
Øvrige driftsutgifter	10 251 198	2 251 152
Sum andre utbetalinger til drift	168 432 463	54 557 245

Note 4 | Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	2 416 949	1 641 050
Sum utbetaling til investeringer	2 416 949	1 641 050

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 5 | Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd til ideelle organisasjoner	663 100	422 264
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	663 100	422 264

Tilskuddsmottakere:

Miljøstifelsen Bellona
 Natur og Ungdom
 Norges naturvernforbund
 Norges miljøvernforbund
 Nei til Atomvåpen
 Klimavenner for Kjernekraft
 Internasjonal kvinnelig for fred og frihet

Note 6 | Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2021	31.12.2021	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd kontanter og lignende	0	0	0
Sum	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-7 185 455	0	-7 185 455
Skyldig skattetrekk	-1 084 182	-1 084 182	0
Skyldige offentlige avgifter	-769 088	-453 847	-315 241
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-9 038 725	-1 538 029	-7 500 696
Sum	-9 038 725	-1 538 029	-7 500 696

Vedlegg 2: Prosjekter IFE NUK – NND prosjektportefølje 2021

Pågående prosjekter i 2021

Område/program	Prosjektnavn
Brukt brensel	Kritikalitet - RIP
Brukt brensel	Sikker lagring av brukt brensel fra JEEP I
Brukt brensel	Tømming av JEEP I Stavbrønn
Brukt brensel	Program Brukt Brensel
Brukt brensel	Fjerning og eksport av ubestrålt uran til Westinghouse
Brukt brensel	Oppgradering av lager Brønnhus
Brukt brensel	Flytting av brensel fra fjellhall HBWR
Dekommisjonering	Miljøkartlegging IFE
Dekommisjonering	Felles metoder og verktøy for karakterisering, inkl. kartlegging
Dekommisjonering	Tilstandsanalyse - byggverk
Dekommisjonering	URA – friklassing rom 102A
Dekommisjonering	Friklassing av Met. lab. I og BIV
Dekommisjonering	Rensing og fjerning av He-3
Dekommisjonering	Nytt luftovervåkningssystem Kjeller
Dekommisjonering	Fysisk kartlegging Halden
Dekommisjonering	Fysisk kartlegging Kjeller
Dekommisjonering	Ombygging av RP-lab
Dekommisjonering	HBWR Demontering av ATL
Dekommisjonering	Utarbeidelse tiltaksplan for SD4 i Nitelva
Dekommisjonering	Historisk plan - NUK Kjeller
Dekommisjonering	Behovsanalyse strålevern og lab (SOL)
Dekommisjonering	Radavfall - drenering rundt bygget
Dekommisjonering	Predekom NUK Halden
Dekommisjonering	Predekom NUK Kjeller
Dekommisjonering	Forprosjekt Dekommisjonering
Driftsinvesteringer	Nytt prosesskontrollsystem HBWR
Eiendom & Infrastruktur	Utredning av løsninger mellomlager og avfallsbehandling (UMA)
Eiendom & Infrastruktur	Offentlige plan- og reguleringsprosesser
Eiendom & Infrastruktur	Rehabilitering 3.etg i hovedbygg TG20
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Revisjon av SAR – Fysisk sikring og informasjonssikkerhet
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Revidering av SAR for IFE NUK
Virksomhetsledelse og systemstøtte	NND Konesjon
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Prosjekt Kompetanse
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Atomakademiet
Virksomhetsledelse og systemstøtte	AMP NUK Halden
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Kartlegging og sikring av arkiv
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Etablere NUK IKT
Virksomhetsledelse og systemstøtte	IT verktøy for å støtte NNDs hovedprosesser (FLYT)
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Styrking av operasjonell digital sikkerhet
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Mal og veileder for sikkerhetsstudier
Virksomhetsledelse og systemstøtte	System for prosjekt, økonomi og ressursstyring

Avsluttede prosjekter i 2021

Område/program	Prosjektnavn
Brukt brensel	Task Force Brukt brensel
Dekommisjonering	Miljøkartlegging Ponden
Dekommisjonering	Nytt filtersystem-kompartementene i Met.lab, Halden
Dekommisjonering	Flytting av gassentral HBWR
Dekommisjonering	MOA - Mellomlager og avfallsanlegg Halden/Kjeller
Dekommisjonering	Pilot laser og gammaskanning (PLOG)
Dekommisjonering	Behovsvurdering infrastruktur Kjeller
Oppbevaring	Norsk avfallsmarked
Oppbevaring	NND Prosjekt KLDRA
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Digitalisering og IKT struktur
Virksomhetsledelse og systemstøtte	Design Authority IFE

NORSK NUKLEÆR DEKOMMISJONERING

Adresse:
Storgata 2a, 1767 Halden

Sentralbord:
+47 47 75 44 00

**TRYGG
TROVERDIG
ANSVARLIG**

www.nnd.no

